КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

98 ПРОЦЕНТ ПАХТА МАШИНАДА ТЕРИЛАДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

17-йил чиқиши.
№ 146 (4393).
24 ИЮЛЬ
ЖУМА
1970 йил.
Баҳоси 2 тийин.

ОҚҚЎРҒОН РАЙОНИДАГИ НАВОИЙ НОМЛИ КОЛХОЗ ПАХТАКОРЛАРИ ЙИҒИМ-ТЕРИМНИ КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИБ, ҲОСИЛНИНГ ҚАРИЙБ ҲАММАСИНИ МАШИНАЛАРДА ТЕРИБ ОЛАДИЛАР.

ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ ҚИЗҒИН ДАВОМ ЭТТИРИБ, ЙИҒИМ-ТЕРИМГА ПУХТА ҲОЗИРЛИК КЎРАМИЗ

Шу кунларда барча совет кишилари, жумладан қишлоғимиз меҳнаткашлари тарихий воқеаларни бошидан кечирмоқдалар. Улар юбилей йилини — беш йилликнинг сўнгги ҳал қилувчи йилини ҳар бир соҳада ғалаба билан якунлаш, партиямиз XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш ҳамда КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга ошириш учун бутун куч ва ғайратларини ишга солмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг ёрқин йўлларини кўрсатиб берди. Бу тарихий ҳужжат қишлоқ меҳнаткашлари тўғрисида партиямиз ғамхўрлигининг яна бир ёрқин намунасидир.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев июль Пленумида қилган докладида: «Сўнгги вақтларда пахта етиштиришда вужудга келган аҳвол ҳам бизни қаноатлантирмайди. Пахта хирмони қарийб 6 миллион тоннага етган 1966 йилдан сўнг пахта етиштириш бир даражада қолиб келмоқда,..» деб айтди.

Дарҳақиқат, пахтачилик соҳасидаги ишларимизга шу нуқтаи назардан қараганимизда Янгиариқлик пахтакорларнинг ташаббуси ғоят катта аҳамиятга эгадир. Улар мамлакатимизнинг пахтага бўлган эҳтиёжини тўла қондириш юзасидан ажойиб ташаббус бошладилар.

Биз ҳам янгиариқликларнинг ташаббусига «лаббай» деб жавоб берган ҳолда пахтачиликда янги марраларни эгаллашга аҳд қилдик. Бунинг учун зарур тадбирларни амалга оширамиз.

Биз янги тадбирларни белгилашдан олдин беш йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида бажарган ишларимизни кўздан кечириб, қандай ютуқларга эришдик—у, қандай камчиликларга йўл қўйганлигимизни, қандай имкониятлар бой берилаётганлигини кўздан кечирдик..

БИЗ БЕШ ЙИЛЛИКДА 8925 ТОННА ПАХТА ЕТИШТИРИШИМИЗ КЕРАК ЭДИ. ЎТГАН ТЎРТ ЙИЛДА ДАВЛАТГА 8670 ТОННА ПАХТА СОТДИК. БУ ЙИЛ ЭСА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИДАН РУҲЛАНИБ, ПЛАНДАН ТАШҚАРИ 480 ТОННА ПАХТА ЕТИШТИРИШ ВА БЕШ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚЛАРИНИ ОШИРИБ БАЖАРИШГА АҲД ҚИЛДИК.

Ўтган давр ичида пахта етиштириш соҳасида каттагина ютуқни қўлга киритган эканмиз, бунга, аввало, ҳосилдорликни ошириш, агротехниканинг янги усулларини қўлланиш, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга дадиллик билан жорий этиш, айниқса, пахта териш машиналаридан унумли фойдаланиш туфайли эришдик. Агар 1966 йилда ҳар гектаридан 21,7 центнердан ҳосил олинган бўлса, об-ҳаво шароити анча ноқулай келган ўтган йили ҳосилдорлик 29,6 центнерга етди.

Ҳосилдорликнинг ортишида кенг қаторлаб чигит экиш анча қўл келди. Ўтган йили 150 гектар ерга тажриба учун кенг қаторлаб, яъни 90Х20 схемасида чигит эккан эдик, ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 35 центнердан ҳосил олдик.

Бир неча йилдирки фақат бизнинг хўжалигимизда эмас, Оққўрғон районининг бошқа кўпгина хўжаликларида ҳам пахтачиликда комплекс механизация бирмунча муваффақиятли жорий қилинмоқда. Комплекс механизация йиғим-теримни қисқа муддатда тугаллаш ва мўл ҳосилни териб олиш имкониятини бермоқда.

Бироқ, шундай бўлишига қарамасдан пахта теримига четдан ишчи кучи жалб этиш муаммоси ҳали узил-кесил ҳал этилгани йўқ. Биз бу муаммони ўз хўжалигимизда ҳал этиш юзасидан бирмунча дуруст натижаларга эришдик. **АГАР 1966 ЙИЛДА ЕТИШТИРИЛГАН ҲОСИЛНИНГ 54 ПРОЦЕНТИНИ МАШИНАДА ТЕРИБ ОЛГАН БЎЛСАК, 1967 ЙИЛДА 72**

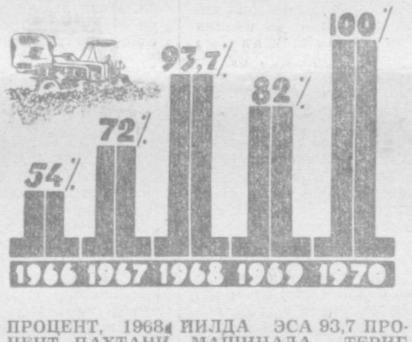

ПРОЦЕНТ, 1968 ЙИЛДА ЭСА 93,7 ПРОЦЕНТ ПАХТАНИ МАШИНАДА ТЕРИБ ОЛДИК. ОБ-ҲАВО ШАРОИТИ АНЧА НОҚУЛАЙ КЕЛГАН ЎТГАН ЙИЛИ ЭСА 82 ПРОЦЕНТ ПАХТА МАШИНАДА ТЕРИЛДИ.

Бу йил теримни машиналаштиришда янги кўрсаткичга эришишга аҳд қилдик. **БИЗДАГИ МАВЖУД ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИ ЕТИШТИРИЛГАН БАРЧА ҲОСИЛНИНГ ДЕЯРЛИ 97—98 ПРОЦЕНТИНИ МАШИНАДА ТЕРИБ ОЛИШ ИМКОНИЯТИНИ БЕРАДИ.**

Бу— шарафли ва масъулиятли вазифа. Бу вазифани муваффақиятли бажариш учун ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўриш, аввало, далаларни машина теримига яхши тайёрлаш, механизмларни созлаш ва кадрларни тайёрлаш талаб этилади.

Мўл ҳосил етиштириш ва зиммага олинган социалистик мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун биз июль ойининг қолган кунларида ҳам астойдил меҳнат қиламиз. Август ойида ҳам ғўза парвариши суръатини сира бўшаштирмаймиз. Биз ғўзага, кам деганда, яна икки марта ишлов беришга аҳд қилдик, чунки ҳозир ғўза айни ҳосилга кирган пайт. Кун сайин кўсаклари кўпайиб бормоқда. Агар ғўза парваришида оз-бўлса ҳам сусткашликка йўл қўйилса, ўсимлик бор ҳосилини тўкиб юборади. Биз ғўзани толиқтириб қўймаслик учун, ҳар бир картанинг шароитини ҳисобга олган ҳолда, культивация қилишимиз, ғўзани кечасию-кундузи қондириб суғоришимиз керак.

Далалар бегона ўтдан қанчалик тоза бўлса, машина шунчалик равон ва унумли ишлайди. Ана шуни ҳисобга олиб далаларни ўтдан бутунлай тозалаш тадбирларини амалга оширамиз. Мавжуд барча пахта териш машиналаридан унумли фойдаланиб, **2400 ТОННА ПАХТАНИ ЧЕТДАН ИШЧИ КУЧИ ЖАЛБ ЭТМАСДАН АСОСАН МАШИНАЛАР ЕРДАМИДА ТЕРИБ ОЛАМИЗ.**

Кейинги уч йил ичида олиб борилган тадқиқотлар шуни кўрсатдики, йиғим-теримни поток методида ташкил қилишнинг энг самарадор технологияси — бу пахтани шпинделли машиналар билан икки бор териб олишдир.

Машина теримини кўсакларнинг 50—55 проценти очилганда бошлаймиз. Биринчи машина теримидан сўнг ғўза ҳар гектар ерга 32—35 килограмм хлорат магний сарфланиб десикация қилинади. Иккинчи машина теримидан сўнг махсус подборшчиклар ёрдамида тўкилган пахталар пешма-пеш териб олинади.

Агар ғўзани десикация қилиш ўз маромида ўтказилса, машина бир юриб ўтгач, совуқ тушишини кутмасдан туриб, кўсак терадиган машиналардан фойдаланиш мумкин бўлади, чунки десикация ёрдамида ғўза туплари яхши қурийди. Кўрак териш машиналари ишлатиб бўлингач, дарҳол тўкилган пахталарни териб олиш учун махсус машина-подборшчиклар ишга туширилади.

Биз машина теримини ана шу тахлитда ташкил қилиб, қўл меҳнатини анча тежашга эришамиз. Биз бошқа хўжаликлар пахтакорларига ҳам машина теримини ана шу йўсинда ташкил этишни тавсия қиламиз. Айрим ўртоқлар, десикация пахтанинг сифатига ёмон таъсир қилиши мумкин, деган шубҳага бориши мумкин. Бундай деб ўйлаш нотўғри. Бултур ва ўтган йили тажриба учун ўтказилган десикациядан сўнг биз пахтанинг толасини лабораторияда текшириб кўрдик ва бу тадбир пахта толаси сифатининг пасайишига заррача таъсир қилмаслигига, аксинча, тола мустаҳкам бўлишига ишонч ҳосил қилдик.

Биз етарли миқдорда машина, транспорт воситаларига эгамиз. Ҳозирги кунда бу техникани ремонт-қилиш мавсумга созлаш юзасидан қизғин иш бормоқда. Механизатор кадрларни тайёрламоқдамиз. Дефолиантлар ташиб келтирилмоқда. Самолётлар қўнадиган майдонлар тайёрланмоқда. Ҳозирги кунга қадар 35 та пахта териш машинасидан 28 таси, 17 та кўрак терадиган машина, тўкилган пахтани терадиган 15 та машина тахт қилиб қўйилди. Шунингдек, 12 та кўсак чувиш машинаси ҳам мавсумга шайлаб қўйилди.

Биз ғўза баргини тўкишнинг сифатли ўтказилиши машина теримининг муваффақиятини таъминлайдиган омилларидан эканлигини яхши биламиз. Шунинг учун ҳам бу масъулиятли ишни ўз вақтида энг яхши муддатларда ўтказиш учун ҳаракат қиламиз.

Машина теримини яхши йўлга қўйишдан мақсад терим учун сарф бўладиган вақтни мумкин қадар қисқартиришдир. Биз ҳисоблаб чиқдик: 1 тонна пахта қўл билан терилганда 26,2 иш куни, машина билан терилганда эса 0,27 иш куни сарфланади. Тўкилган пахта қўл билан терилса 35—49 иш куни кетади. Машина ишлатилганида эса 1 тонна тўкилган пахтани териш учун 2,5—5 иш куни керак бўлади.

Механизаторлар машина теримида ҳал қилувчи куч ҳисобланади. Бизда Шукур Абдураимов, Исмоил Қосимов, Абдуҳолиқ Исоқов, Турғун Ҳайитов сингари 70 га яқин механик-ҳайдовчилар бор. Уларнинг кўпчилиги катта тажрибага эга. Биз йиғим-терим даврида илғор механизаторлар тажрибасини оммалаштирамиз. Машина теримини икки сменада ташкил этамиз.

ИЛҒОР МЕХАНИЗАТОРЛАРИМИЗ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИДАН РУҲЛАНИБ, ПАРТИЯНИНГ XXIV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ МЕҲНАТ СОВҒАЛАРИ БИЛАН КУТИБ ОЛИШ УЧУН УМУМХАЛҚ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИГА ҚЎШИЛИБ, ЎЗ ЗИММАЛАРИГА 100 ТОННА ВА УНДАН ОШИРИБ ПАХТА ТЕРИШ МАЖБУРИЯТИНИ ОЛДИЛАР.

Йиғим-терим даврида пахтакорлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтирамиз. Дала шийпонларида пахтакорларнинг маданий дам олишлари учун барча шароитлар яратиб бериладн. Бригадалар, звенолар ва механизаторлар ўртасидаги социалистик мусобақада умумий юксалишга эришиш учун курашамиз. Мусобақа илғорларини рағбатлантириш юзасидан зарур тадбирлар кўрилади. Илғор механизаторларга вимпеллар ва мукофотлар топширилади. Агитаторларимиз уларнинг иш тажрибаларини оммалаштирадилар.

Колхозимиз пахтакорлари ва чорвадорлари КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик кўриб, беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш ва 1971 йилда қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам кескин юксалишга эришиш учун зарур тадбирларни амалга оширадилар.

Ҳозирги кунда дала меҳнаткашлари ва фермадаги колхозчиларимиз КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб бериш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

АВГУСТ ОЙИДА ДАВЛАТГА ГЎШТ СОТИШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ БАЖАРИШ ВА ПЛАНДАН ТАШҚАРИ БИРМУНЧА КЎП ГЎШТ ЕТКАЗИБ БЕРИШГА АҲД ҚИЛДИК. 15 НОЯБРГА ҚАДАР ДАВЛАТГА СУТ СОТИШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ, 1 АВГУСТГА ҚАДАР ЭСА ТЎЛА АССОРТИМЕНТ БЎЙИЧА САБЗАВОТ ТОПШИРИШ ПЛАНИНИ БАЖАРАМИЗ. ШУНИНГДЕК ҚОВУН-ТАРВУЗ, ТУХУМ ВА БОШҚА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ СОТИШ БЎЙИЧА ОЛИНГАН ТОПШИРИҚЛАР ҲАМ ОРТИҒИ БИЛАН БАЖАРИЛАДИ.

Биз бу мажбуриятларни колхозчиларимизнинг умумий йиғилишида муҳокама қилиб, қабул этдик ва уни бажариш ҳар бир колхозчи, ҳар бир қишлоқ аҳлининг жанговар бурчидир. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари юбилей йилини муваффақиятли якунлаш, улкан пахта хирмони учун кураш ишига муносиб ҳисса қўшишни ўзларининг шон-шараф ишлари деб биладилар.

Биз КПСС XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган бошқа колхозларни ҳам социалистик мусобақага қўшилишга чақирамиз.

Беш йилликнинг сўнгги — юбилей йилини қишлоқ хўжалигининг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни ривожлантириш, ҳосилдорликни ошириш, машина терими соҳасида, умуман қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларини кескин юксалтирган ҳолда, янги кўрсаткичларни қўлга киритган ҳолда кутиб олайлик. Юбилей йили ҳар соҳада зафарли йил бўлсин.

Х. ҚАҲРАМОНОВ,
ОҚҚЎРҒОН РАЙОНИДАГИ НАВОИЙ НОМЛИ КОЛХОЗ РАИСИ.
У. ИЛАШЕВ,
КОЛХОЗ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ СЕКРЕТАРИ.
А. АЗНОУРОВ,
КОЛХОЗ АГРОНОМИ.
О. МИРЗАБЕКОВ,
КОЛХОЗ ИНЖЕНЕРИ.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

НАМАНГАН ОБЛАСТЬ ПОП РАЙОНИДАГИ ЛЕНИН НОМЛИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ РАЙОНИДАГИ «ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗЛАРИНИНГ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ БАЖАРИШ, ЯНГИ БЕШ ЙИЛЛИКДА ПАХТА ВА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШ СОҲАСИДАГИ ҚИММАТЛИ ТАШАББУСИ ТЎҒРИСИДА

«Сельская жизнь» газетасида 1970 йил 23 июлда Наманган область Поп районидаги Ленин номли колхоз раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Одилов билан Тошкент область юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Хваннинг мақолалари босилиб чиқди. Бу мақолаларда КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини бажариш юзасидан, янги бешйилликда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш юзасидан мазкур хўжаликларнинг белгилаган тадбирлари баён қилиб берилган.

Ленин номли колхоз 1971—1975 йилларда қўриқ ерларни ўзлаштириш ҳисобига суғориладиган ерларни 1105 гектар кенгайтиришга, бу йилги планда кўзда тутилганидан 1128 тонна кўпроқ яъни йилига 6900 тоннага қадар пахта етиштиришга қарор қилди. Алмашлаб экишни жорий этиш, ғўзани кенг қаторларда парвариш қилиш усулини қўлланиш, навларни янгилаб туриш гектаридан 35 центнердан пахта ҳосили олишни таъминлаш имконини беради. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқлари ҳам анча ривожлантирилади.

«Политотдел» колхози колхоз ишлаб чиқаришининг барча тармоқларини янада ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичларини ишлаб чиқиб бедапояларни, маккажўхоризорларни ва бошқа экинзорларни кенгайтириш негизида озуқа базасини анча мустаҳкамлашга, шундай қилиб чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин даражада кўпайтиришга қарор қилди. Ялпи гўшт етиштириш ҳозирги вақтда эришилган даражага нисбатан 1975 йилда 40 процент, сут тайёрлаш 60 процент кўпаяди. Беш йилликнинг охирига келиб 5800 центнер гўшт, 26000 центнер сут етиштирилади. Ҳар бир сигир бошига ҳисоблаганда сут соғиб олиш 2313 килограммдан 3500 килограммга етади. Қорамол, шу жумладан сигир, шунингдек қўй, паранда ва йилқи анча кўпаяди. Суғориладиган деҳқончилик маданиятининг оширилиши колхозга худди ана шу давр ичида пахта ва каноп етиштиришни ҳам кўпайтириш имконини беради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Наманган область Поп районидаги Ленин номли ва Тошкент область Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозларининг КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини бажариш, янги беш йилликда пахта ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш соҳасидаги қимматли ташаббусини маъқуллади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область, район партия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига, қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг маҳаллий органлари зиммасига илғор хўжаликларнинг ватанпарварлик ташаббусини қўллаб-қувватлаш ҳамда кенг оммалаштириш вазифасини юклади. Уларнинг ички резервларини сафарбар этиш соҳасидаги тажрибаларидан фойдаланиб, ҳар бир колхоз ва совхозда янги беш йилликда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин даражада кўпайтиришнинг амалий тадбирларини ишлаб чиқиш керак.

Бу йилги планларни ва мажбуриятларни муваффақиятли адо этиш ва ушбу беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун КПСС XXIV съезди шарафига республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг социалистик мусобақасини ҳар тарафлама авж олдириб юбориш, келгуси бешйилликдаги улкан ишларнинг планларини амалга ошириш учун ҳар жиҳатдан тайёргарлик кўриш партия ташкилотларининг диққат марказида туриши керак.

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон Телеграф Агентлигига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радио эшиттириш ва телевидение Давлат Комитетига КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга ошириш учун, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини янада юксалтириш учун республика меҳнаткашларининг олиб бораётган курашини газета саҳифаларида ҳамда радио ва телевидение орқали ёритишни кучайтириш таклиф этилди.

(«Сельская жизнь» газетасининг материаллари 3-бетда босилган).

Суратда: колхоз ғўзалари машина ёрдамида чеканка қилинмоқда.

А. АБАЛЯН фотоси.

ЭКОНОМИКАМИЗ РАВНАҚ ТОПМОҚДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг «Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг 1970 йил биринчи ярмида бажарилиш якунлари тўғрисида»ги ахборотида айтиладики, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш ва бешйиллик планни муддатидан илгари бажариш учун бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган республика меҳнаткашлари беш йилликнинг охирги йили—1970 йилнинг биринчи ярмида экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда ва халқ фаровонлигини юксалтиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришдилар. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Халқ хўжалигида ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва тежамкорлик режимини кучайтириш тўғрисида» партия, совет ва комсомол ташкилотларига, Совет Иттифоқи меҳнаткашларига йўллаган мактубини республика меҳнаткашларининг кенг оммаси қизғин қўллаб-қувватлади.

Шу йилнинг апрель ойида ўтказилган ва 4,8 миллион киши қатнашган Бутуниттифоқ юбилей шанбалиги планнинг бажарилишига катта ҳисса бўлиб қўшилди.

Ўзбекистон ССР Марказий Статистика бошқармасининг ахборотида таъкидланадики, саноат маҳсулотини реализация қилиш ҳамда энг муҳим кўпчилик турларини ишлаб чиқариш ярим йиллик плани ошириб бажарилди. Ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши 1969 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 6,5 процент бўлди. Техника тараққиётининг замини бўлган саноатнинг энг муҳим тармоқлари юксак суръатлар билан ривожланди. Бу саноат тармоқларида маҳсулот ишлаб чиқариш ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан қуйидагича бўлди: электр энергетика 12 процент, ёқилғи саноати 7 процент, қора ва рангли металлургия 17 процент, химия ва нефть химияси саноати 15 процент, машинасозлик ва металл созлик 10 процент, бинокорлик материаллари саноатида 30 процентни ташкил этди.

Қорақалпоғистон АССР, барча областлар ва Тошкент шаҳрининг саноати маҳсулот реализация қилиш ярим йиллик планини бажарди.

Прокат ишлаб чиқариш, нефть ва газ қазиб чиқариш, электр энергияси ҳосил қилиш, йигирув машиналари, кўприк кранлар, жумладан махсус кранлар, тракторлар, кўрак чувиш машиналари, газ плиталари, цемент, шойи, ички трикотаж, ўсимлик мойи ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш ярим йиллик плани тўла ва ошириб бажарилди.

1969 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан электр энергияси ҳосил қилиш 943,2 миллион киловатт-соат, газ қазиб чиқариш 540,8 миллион кубометр, компрессорлар ишлаб чиқариш 115 дона, экскаваторлар ишлаб чиқариш 106 дона, кўрак чувиш машиналари ишлаб чиқариш 117 дона ва маҳсулотнинг бошқа кўпгина хилларини ишлаб чиқариш кўпайди.

Халқ истеъмол қиладиган бир қанча молларни ишлаб чиқариш ҳам кўпайди: мебель 2611 минг сўмлик, тайёр шойи газламалар 924 минг квадрат метр, ўсимлик мойи 4,4 минг тонна кўпайди.

Саноатдаги меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 4,8 процент ошди. Саноат маҳсулоти таннархини арзонлаштириш плани бажарилди. Умуман, халқ хўжалиги бўйича олинган фойда анча ортди, шу жумладан, саноат бўйича олинган фойда 23 процент кўпайди.

Шу билан бирга республика саноатининг ишида камчиликлар ҳам юз берди: бир қанча корхоналар маҳсулотни реализация қилиш, саноат буюмларини ишлаб чиқариш ва жамғарма тўплаш топшириқларини бажара олмадилар. Айрим корхоналар меҳнат унумдорлигини ошириш, товар маҳсулоти таннархини арзонлаштириш, техника-иқтисодий кўрсаткичлари, шунингдек, буюм сифатини ошириш бўйича берилган топшириқларнинг бажарилишини таъминлай олмадилар. Айрим ҳолларда мавжуд қувватлардан етарлича самарали фойдаланилмади, янги ишга туширилган қувватлар эса сусткашлик билан ўзлаштириб борилди.

Илмий-тадқиқот, лойиҳалаш, конструкторлик ташкилотлари ва саноат корхоналари халқ хўжалигининг барча асосий тармоқларида илмий-техникавий тараққиёт проблемаларини ҳал қилиш борасида илмий тадқиқотлар ўтказдилар.

Республика қишлоқ хўжалик ходимлари 1970 йил ҳосили учун баҳорги экинларни анча қисқа муддатларда экиб бўлдилар, хўжаликлар белгиланган планни ошириб бажардилар. Жаъми экин майдони 1969 йилдагига нисбатан кўпайди. Суғориладиган ерлардаги экинзорлар 60 минг гектардан зиёд кенгайди. 1970 йилнинг кўкламида республика колхоз ва совхозлари 6,6 минг гектардан зиёд майдонда янги боғ,токзор ва тутзор барпо этдилар.

1970 йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан қишлоқ хўжалигига сарфланган капитал маблағлар ҳажми кўпайди.

Чорвачиликни ривожлантиришда муайян муваффақиятларга эришилди. Чорва ва парранда, сут, тухум, жун, йирик ва майда хом тери, мўйна ва хом мўйна харид қилиш ярим йиллик давлат плани ошириб бажарилди. Пилла ва дон (шолидан ташқари) харид қилиш йиллик плани бажарилди.

Транспортнинг ҳамма хили юк ташиш биринчи ярим йил планини ошириб бажарди, 1969 йилнинг шу давридагига нисбатан юк обороти ортди.

Республикада халқ хўжалигининг барча тармоқларида капитал қурилиш катта кўламда амалга оширилди.

Қишлоқ хўжалигида пландаги 9 минг гектар ўрнига 20 минг гектар янги ерларни суғориш ишлари поёнига етказилди, катта-катта майдонларда ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва капитал текислаш, суғориш системаларини қайта қуриш ва яйловларга сув чиқариш ишлари бажарилди, қорамол, чўчқа, қўй ва парранда боқиладиган молхоналар қурилди.

Республика халқ хўжалигига давлат томонидан марказлашган ҳолда сарфланган капитал маблағлар 1050 миллион сўмни ташкил этди, ёки ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 24 процент кўп бўлди.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигида ишлаб турган ишчи ва хизматчилар сони ярим йил ичида дастлабки маълумотларга кўра, ўрта ҳисобда 2,6 миллион кишини ташкил этди ва ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан тахминан 10 процент кўпайди.

Ишчи ва хизматчиларнинг бир ойлик ўртача иш ҳақи дастлабки маълумотларга қараганда, ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан қарийб 6 процент кўпайди.

Аҳолининг ижтимоий истеъмол фондларидан олган тўловлари ва имтиёзлари ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 8,5 процент кўпайди. Шу маблағлар ҳисобидан аҳолининг текин ўқиши ва медицина хизматидан текин фойдаланиши, аҳолига пенсиялар, нафақалар тўлаш ва социал таъминот бўйича қилинадиган бошқа харажатлар, стипендиялар тўлаш, санаторий ва дам олиш уйларига текин ва имтиёзли шартлар билан йўлланмалар бериш, отпускалар ҳақини тўлаш, мактабгача болалар муассасаларининг харажатларини кўтариш ва социал-маданий хизмат кўрсатишнинг бошқа турлари таъминланиб турди.

Давлат ва кооператив савдо ташкилотлари 2396 миллион сўмлик мол сотди. Товар обороти ярим йиллик плани 105 процент бажарилди.

Республикада уй-жой ва маданий-маиший бинолар қуриш каттагина кўламда олиб борилди. Давлат маблағлари ва уй-жой қуриш кооперациясининг маблағлари ҳисобидан умумий саҳни 958 минг квадрат метрга тенг бўлган 18 минг янги квартира қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бу, ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 37 процент кўпдир. Бундан ташқари колхозлар, шунингдек ишчилар, хизматчилар ва колхозчилар ўз маблағлари билан ҳамда давлат кредитининг ёрдами билан уй-жой бинолари қурдилар.

Янги умумий таълим мактаблари, касалхоналар ва поликлиникалар ҳамда мактабгача ёшдаги болалар муассасалари ва маданий-маиший объектлар қурилиб, ишга туширилди. Бироқ, уй-жой ва маданий-маиший бинолар қурилишнинг биринчи ярим йил плани бажарилмай қолди.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ярим йиллик плани бажарилди. Шаҳар ва қишлоқларни янада ободонлаштириш ва уй-жойларни газлаштириш ишлари давом эттирилди.

Халқ маорифи, фан ва маданиятни ривожлантиришда янги ютуқлар қўлга киритилди.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш яхшиланди. Касалхоналар, диспансерлар, аёллар ва болалар консультациялари, санитария-профилактика муассасалари шохобчалари кенгайди, врачлар ва ўрта медицина ходимлари кўпайди.

Дастлабки ҳисобларга кўра, республика аҳолисининг сони 1970 йилнинг 1 июлигача 12 миллион 138 минг кишини ташкил этди.

(ЎзТАГ).

МОҲИР ЧЕВАР

ТУРСУНОЙ ЭРГАШЕВА Тошкент бадиий каштачилик фабрикасида бир неча йилдан буён самарали меҳнат қилиб келмоқда. У тикаётган дўппи, сўзаналар ўзининг кўркамлиги билан алоҳида ажралиб туради. Суратда: Т. Эргашева.

И. ШОНИНОҒОМОВ фотоси.

ЯНГИ МАРРАЛАР САРИ

Самарқанд областининг қишлоқ хўжалик меҳнатчилари КПССнинг бўлажак XXIV съездига барча совет кишилари сингари сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати жўш урган бир вазиятда тайёргарлик кўрмоқда. Область партия ташкилоти деҳқонларнинг КПСС Марказий Комитети 1970 йил июль Пленуми қарорларини тезроқ амалга ошириш йўлидаги мусобақасига бошчилик қилмоқда.

Пахтачиликда ҳозир энг масъулиятли вақт етиб келди. Ғўза ҳосил тўпламоқда, ҳар бир кун, ҳар бир соат ҳосилнинг тақдирини ҳал қилади. Бундан кейин қандай янги, юксак марралар мўлжалланмоқда? Ана шу марраларни эгаллаш учун ҳозир қандай тадбирларни амалга ошириш зарур? 23 июлда Самарқандда область қишлоқ хўжалик ходимларининг бўлиб ўтган кенгаши ана шу масалаларга бағишланди. Кенгашда Самарқанд область ижроия комитетининг раиси С. Хамрақулов жойларда ғўза парваришининг аҳволи тўғрисида маълумот берди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Кенгаш ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Р. Қурбонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Н. М. Матчонов, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосари Г. А. Габриельянц иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ГАЗЕТА БАЙРОҒИДА— «ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНИ

УРГЕНЧ, 2 июль. (ЎзТАГ). Бугун «Хоразм ҳақиқати» газетасининг коллективига тантанали вазиятда «Ҳурмат белгиси» ордени топширилди. Газета Хоразм область меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялашдаги, уларни хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини бажаришга сафарбар этишдаги самарали иши учун мукофотланган эди. Юксак мукофотни КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов топширди.

ПЛЕНУМ ҚАРОРЛАРИДАН РУҲЛАНИБ

КПСС Марказий Комитети Пленумининг КПССнинг навбатдаги XXIV съездини чақириш тўғрисидаги қарорини барча коллективлар қатори корхонамиз меҳнатсеварлари ҳам қизғин кутиб олдилар.

Шу муносабат билан заводимизнинг барча цех ва участкаларида мавжуд имкониятларни ҳисоблаб чиқиш, ўз зиммаларига янги мажбуриятлар олиш тадбирлари кўрилмоқда. Бизнинг цехимиз ишчилари асосан пахта териш агрегатларининг тунука қисмларини тайёрлаб беради.

Ҳамкасбларимиз пахтакорларимиз учун етарли миқдорда «зангори кема»лар етказиб бериш ишига ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшишга интиладилар. Партиямиз съездини ҳар қачонгидан қувончлироқ ютуқлар билан кутиб олиш ҳар биримизнинг эзгу ниятимиздир.

М. МУЙДИНОВ,
«Ташсельмаш» заводининг коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи.

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

ЙИГИРМА ЙИЛДАН СЎНГ

У пайтларда ҳали бизда ағдарма машиналар йўқ эди. Ғишт, тош ва машиналарнинг катта-катта деталларини ҳўкизлар қўшилган араваларда ташиб келинарди. Туннель печи мўрисининг энг тепасида электр пайвандчиларнинг ёлқини кўзни қамаштиради. Завод у пайтларда эндигина қурилаётган, бироқ чинни қоришмасининг дастлабки тонналари ҳозиргина ўрнатилган пресслар ва қолиплаш машиналаригача бўлган мураккаб йўлни босиб ўтди. Дастлабки изоляторлар олам юзини кўрди. Булар—телефон столбаларига ўрнатиладиган кичкина «косача»лар бўлиб. ишчилар қувончдан уни чертиб, оҳангдор овозига мароқ билан қулоқ солиб ўтиришарди. Болгариянинг биринчи электр чиннийси шу тариқа олинган эди!

Ўшанда қолиплаш цехида бир неча киши чиннига В. И. Лениннинг расмини туширди. Албатта, бу асар санъатнинг юксак талабларидан йироқ, бироз дағалроқ чиққан бўлса-да, ишчилар уни деворга ўрнатиб қўйиб, қувонч билан тез-тез қарашгани-қарашганди.

Заводга Ленин номи берилди. Ленин коммунизм Совет ҳокимияти ва бутун мамлакатни электрлаштириш демакдир, деган эди. Янги корхона Болгарияни электрлаштиришга, социализмнинг ғалабасига жуда салмоқли ҳисса қўшмоғи зарур эди. Фақат шунинг учунгина эмас. Совет маркасини завод цехларидаги ҳамма машиналарда кўриш мумкин эди. Казанликка келган ишчиларни шу пайтга қадар ҳеч ким билмайдиган ҳунарга ўргатаётган мутахассислар ҳам Ленин тилида сўзлашардилар.

Бу завод менинг репортажларимнинг биринчи «қаҳрамони» бўлган. Мен тез-тез корхонага бориб турардим. Ҳали маҳорат сиз ёзилган мақолаларим нуқул тасвир ва процентлардан, ёшликка хос кўтаринкиликдан иборат бўларди.

Яқинда газетанинг бир эски сонига кўзим тушиб қолди. У 1953 йилнинг февраль ойида чиққан экан. Шунда мен яна ўша жойларга бориб, бир вақтлар қаламга олган заводни кўргим, унда ишлаётган кишилар билан учрашгим келди.

Директор қабулига навбат кутиб турарканман, деразадан ташқарига қарадим, ўзимга таниш биноларни қидира бошладим. У биноларни топа олмадим. Рўпарамда турганлари бутунлай нотаниш бўлиб, завод жуда ўзгариб кетган эди. Корхона ўсиб, кенгайиб кетганидан уни мутлоқ таниб бўлмасди. Кабинет эшигини очиб, яна ҳайратда қолдим. Стол қаршисида ўрта ёшлардаги, бироз чарчаган, ранги синиққан киши ўтирарди.

—Андрей, Вильчев! Ўзингмисан?

Директорнинг қатъий юзларига бирданига шодлик аломатлари югурди, гулдек очилиб кетди.

Биз ўқувчилик йилларимизни, унинг Казанликнинг Ўрта аср кўчасидаги эски уйининг ертўланамо мўъжазгина хонасида ўтириб, қилган қизғин баҳсларимизни эсладик. Ўрта аср кўчаси ҳам, сокин уйча ҳам энди ўтмишга айланиб қолди. Шаҳарнинг собиқ чеккасида ҳозир замонавий завод қад кўтарди. Заводнинг бўй-басти келишган директори эса мен билан бирга цехлар оралаб хўжалик кишисига хос қадамлар ташлаб бораркан, қалбидаги фахр туйғуларини пинҳон тута олмай, дерди: «Биз ишлаб чиқарадиган...» «Биз билан кооперацияга киришган...» «Покистон буюртмаларини бажариш учун шошилмоқдамиз...»

Вильчев менга янги поток линияларни, замонавий қуритиш катакларини, каттакон автомат вакуум прессини кўрсатди.

— Ўн йил ичида,— деди директор, —завод чиқараётган маҳсулот ҳажми беш ярим баравардан зиёд кўпайди. Яқин йиллар ичида ҳозиргига қараганда икки баравар кўп электр чинни ишлаб чиқарадиган бўламиз.

Директор менга, шунингдек, изоляторлар СССР, Руминия, Чехословакия, Туркия, Покистон ва бошқа мамлакатларга чиқарилаётганини, жаҳон бозорида корхона номдор фирмалар билан яхшигина рақобат қилаётганини айтиб берди.

«... Бу қолипловчининг юзида қандайдир болаликка хос белгилар бор. Қиррабурун, ўйноқи қўй кўзлари ва шапкаси тагидан чиқиб турадиган тиним билмас қалин сочлари»... деб бошлаган эдим, мен 19 ёшли ишчи Боянчо Константинов ҳақида бир вақтлар мақола ёзганимда. Боянчо эндигина фабрика-завод билим юртини тугатиб келган, цех бошлиғи Илия Митов елкасига қоқиб: «Бундан яхши мастер чиқади!» деган эди ўшанда.

Энди рўпарамда кенг яғринли чекка сочларига оқ оралаган, ҳамма иззат-ҳурмат қиладиган смена бошлиғи, цехнинг партия ташкилотчиси турарди.

Ўтган йигирма беш йил ичида мутлоқ ўзгармаган ягона киши — кекса мастер, 40 йиллик ишлаб чиқариш стажига эга бўлган Илия Митов эди, Бу заводда у юзлаб қолипловчиларни тарбиялаб вояга етказди. Ўз вақтида директор ўринбосарини ҳам, ҳатто директорни ҳам ишга ўргатган, ўзи эса машина ёнидан жилмади. Илия чиннининг қайсар лойини, станокларнинг майин овозини бир умрга яхши кўриб қолди.

Кекса мастер ҳамёнидан бир ҳужжат олди-да, бироз тортиниброқ, менга кўрсатди. Бу ҳужжатда ўртоқ Илия Митов иситиш йўли билан чинниларни металл қолиплардан ажратиб олишнинг янги усулини ихтиро қилганлиги ва бу иши учун унга «ихтирочи» унвони берилганлиги айтилган эди.

Биз бундан йигирма йил муқаддам Илия билан бирга ишлаган совет мутахассислари Соловьев ва Муравьевни эсладик. Илия менга ўтган йили Ленинградда бўлиб, уларникига меҳмонга боргани ва учрашув жуда қувончли ўтганини мароқланиб сўзлаб берди...

Изғирин тушиб қолганида поезд мени Старазагора ўлкасидан, кузнинг ипак тутунлари қоплаган ўлкадан нари олиб кетди. Цехларнинг машъаладек ёниб турган чироқлари узоқ-узоқлардан кўриниб турарди, мен завод ҳақида, унинг одамлари, оддий ва улуғ меҳнат шарафи ҳақида ҳаёл суриб борардим.

Никола ТОДОРОВ,
болгар журналисти.
(АПН—«София-пресс»).

ҚАРДОШ СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРДА

НЕПАЛ—СОВЕТ ДЎСТЛИГИ УЮШМАСИГА 14 ЙИЛ ТЎЛДИ

КАТМАНДУ, 22 июль (ТАСС). Непал—Совет дўстлиги уюшмасига 14 йил тўлди. Непал пойтахти жамоатчилиги вакилларининг тантанали йиғилиши ана шу шонли санага бағишланди. Ички ишлар давлат министри Мехмар Шрестха, Давлат Кенгаши доимий комиссиясининг аъзоси К. М. Сингхт, Непал—Совет маданий уюшмасининг президенти Бажра ва бошқалар иккала мамлакат халқларини яқинлаштиришдек олийжаноб мақсад йўлида иш олиб бораётган Непал-Совет дўстлиги уюшмасига катта-катта муваффақият тиладилар.

ЖАЗОИР ҲУКУМАТИДА ЎЗГАРИШ

ЖАЗОИР, 22 июль. (ТАСС). Бу ерда Жазоир Халқ Демократик Республикаси Революцион Кенгаши раиси маҳкамасининг расмий баёноти эълон қилинди. Баёнотда, жумладан ҳукумат составидаги қисман ўзгаришлар ва бир қанча янги министрликлар тузиш тўғрисида хабар берилган.

Хуари Бумеддин ҳукумат бошлиғи лавозимида қолаверди. У бундан ташқари Миллий мудофаа министри лавозимини ҳам ўзида сақлаб қолди. Абдулазиз Бутефлика Ташқи ишлар министри лавозимида, Амад Медегри эса Ички ишлар министри лавозимида қолишди.

Янгитдан олий таълим ва илмий тадқиқотлар министрлиги, бошланғич ва ўрта таълим министрлиги, информация ва маданият министрлиги тузилди.

КОММУНИСТ— ШАҲАР МЭРИ

РИМ. 22 июль. (ТАСС). Коммунист Ренцо Бонацци Италиядаги энг катта Режо Нель Эмилия вилоятининг маъмурий маркази бўлган Режо—Нель—Эмилия шаҳрининг мэри қилиб сайланди. Коммунистлар, социалистлар ва Италия пролетар бирлиги социалистик партиясининг аъзолари уни ёқлаб овоз беришди.

ХРОНИКА

АФИНА. 22 июль. (ТАСС). Бу ерда Греция бош министри Г. Пападопулос Ташқи ишлар министри лавозимини ҳам эгаллаганлиги тўғрисида хабар эълон қилинди. Илгари бу лавозимда яқинда вафот этган П. Пипинелис ишлар эди.

КАМБАҒАЛЛИКЛАР, КАСАЛЛИКЛАР

ЛОНДОН (ТАСС). Бразилиядаги 90 миллион аҳолининг ўттиз процентидан кўпроғи сил, мохов ва бошқа юқумли касалликларга мубтало. Бразилия соғлиқни сақлаш министри Франсиску Дароша шу гапни айтишга мажбур бўлди. Рейтер агентлигининг Рио-Де Жанейродан берган хабарларига қараганда, зарарли қуртлар юқтирадиган ва верминоз деб аталадиган касалликнинг ўзи билангина 23 миллион киши оғриб, азоб тортмоқда. Мамлакатнинг шарқи — шимолида тез-тез вабо тарқалиб туради. Кўпгина районларда безгак, трахома ва сариқ безгак авж олиб кетган.

Бразилияда соғлиқни сақлашга жуда кам эътибор берилади. Мамлакат аҳолиси, деди министр, камбағалчилик билан касалликдан сира қутила олмаётир.

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ пойтахти — Қоҳира шаҳрининг умумий кўриниши. Н. КАНУННИКОВ фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

БОЛИВИЯДА ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТ

НЬЮ-ЙОРК, 22 июль. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Ла-Пастдан хабар беришича, Боливияда фавқулодда ҳолат жорий этилган.

Ҳукумат Теопонте аҳоли яшайдиган пунктига қуролли отряд ҳужум қилганидан сўнг бу чорани кўрган. Ҳужум қилувчилар Ғарбий германиялик икки гражданни гаров сифатида қўлга олиб, улар эвазига ўнта сиёсий маҳбус озод қилинишини талаб этганлар.

ИШ ТАШЛАГАНЛАРНИ ЎҚҚА ТУТДИЛАР

ПАРИЖ, 22 июль. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги Мадриддан хабар беради: франкочилар полицияси Гренададаги забастовкачиларга ҳужум қилганлиги натижасида уч испан ишчиси ўлдирилди ва 6 киши жароҳатлантирилди. Иш ташлаган бинокор ишчилар иш ҳақини оширишни талаб қилиб шаҳарда намойиш ўтказган эдилар. Бунга жавобан полициячилар уларни ўққа тутдилар.

АФРИКАГА ҚАРШИ ҚУРОЛ

ДОРУССАЛОМ, 21 июль. (ТАСС). Англия Ташқи ишлар министри Дуглас-Хьюмнинг Жанубий Африка Республикасига яна қурол-яроғ етказиб бериш масаласида айтган гапини Танзанияда чиқадиган «Эшнелист» газетаси «Африка давлатларини қаттиқ ҳақоратлаш» деб атади.

Газетанинг ёзишича, Африка манфаатлари тўғрисида «ғамхўрлик қилаётирмиз, деб сафсата сотаётган Англия ҳукумати Африка мамлакатлари билан ҳеч қандай маслаҳатлашмай претория ирқчиларига қурол-яроғ етказиб бериш тўғрисида қарор қабул қилди.

Танзания газетаси Англия ҳукуматининг «ташқи душманлардан мудофаа» эҳтиёжлари учун Жанубий Африка Республикасига қурол-яроғ етказиб берилади, деган даъволарини фош қилиб претория ҳукмдорлари «Апартеидга қарши чиқаётган Африка давлатларига ва биринчи навбатда Танзания билан Замбияга ҳужум қилиш ниятларини яшираётганлари ҳам йўқ», деб таъкидлайди.

ҲИНДИСТОНДА ТАБИИЙ ОФАТЛАР

ДЕҲЛИ, 21 июль. (ТАСС). Ҳиндистоннинг Ассам штати фожиали кунларни бошидан кечирмоқда. Бу штатда мисли сиз сув тошқини бошланди. Брахмапутра дарёсининг суви штатдаги шолипоялар, чойзорлар ва жут плантацияларига катта зарар етказди. Дастлабки маълумотларга қараганда бутун экинзорнинг учдан бир қисмига яқини сув остида қолди. Сув тошқинидан штатнинг салкам миллионга яқин аҳолиси зарар кўрди. 10.000 киши бошпанасиз қолди. Ассам штатидан ўтувчи автомобиль йўлида ҳаракат тўхтаб қолди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДАГИ ЖАНГЛАР

ОЗОДЛИК матбуот агентлиги Жанубий Вьетнамдан хабар беради: Халқ озодлик қуролли кучлари Америка-Сайгон қўшинларига қарши муваффақиятли жанг қилмоқдалар. Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг зарбалари остида душманнинг аскарлари ва техникасига катта талафот етказилмоқда.

Тхиатхиен вилоятидаги 935-тепаликда Жанубий Вьетнам Халқ озодлик қуролли кучлари бўлинмалари билан америкалик интервенциячилар ўртасида шиддатли жанглар давом этмоқда. Ватанпарварлар 16 июлдан 18 июлгача олиб борилган жанг ҳаракатлари мобайнида американиклардан 200 га яқин кишини сафдан чиқардилар, осмонда ёки ерда 11 вертолёт ва самолётни яксон қилдилар.

ВАТАНГА КЎПРОҚ ПАХТА БЕРАМИЗ

НАМАНГАН ОБЛАСТИДАГИ ЛЕНИН НОМЛИ КОЛХОЗ ЯНГИ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАНЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚМОҚДА, ПАХТА ЕТИШТИРИШНИ ЯНАДА КЎПАЙТИРИШ РЕЗЕРВЛАРИНИ ҚИДИРМОҚДА

Колхоз ишлаб чиқаришининг 1971 — 1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик планининг асосий кўрсаткичлари ишлаб чиқилмоқда. Биз хўжаликнинг ўтган йиллар давомида қўлга киритган иқтисодий кўрсаткичларини ҳар томонлама, пухта таҳлил қилдик.

Деҳқончилик соҳасида ҳам, чорвачиликда ҳам маълум ютуқлар қўлга киритилди. Ялпи маҳсулот етиштириш кўпайди ва давлатга ҳам кўпроқ маҳсулотлар етказиб берилди. Бу, хўжалигимизнинг даромадига ҳам ижобий таъсир кўрсатди. Агар 1961 йилда 2150 минг сўм даромад олган бўлсак, 1966 йилда 3.272 минг сўм даромад олдик. 1970 йилда 4 миллион сўмга яқин даромад олишни мўлжаллаб турибмиз.

Колхоз даромадининг ўсиши хўжаликнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга, ишлаб чиқариш ва маданий-маиший бинолар қуришни кенгайтириб юборишга, қишлоқ меҳнаткашларининг фаровонлигини оширишга имкон берди. Ўтган беш йиллик давомида колхоз ҳар йили қурилиш-монтаж ишларига ўртача бир миллион сўмгача маблағ сарфлаб келди. Юзлаб колхозчи оилалари янги, ҳамма қулайликларга эга бўлган уйларга кўчиб ўтдилар. Янги чорвачилик фермалари, ремонт-механика устахонаси, ўн йиллик мактаб биноси, болалар боғчаси ва яслиси, дала шийпонлари, стадион, маиший хизмат кўрсатиш комбинати, магазинлар ва бошқа объектлар қурилиб, ишга туширилди.

Лекин ишимизга танқидий кўз билан қарасак, хўжалигимизнинг асосий соҳаси — пахтачилик бир жойда тўхтаб турганини кўрамиз. Бизнинг республикамизнинг кўпчилик хўжаликларида ва мамлакатнинг пахтачилик билан шуғулланадиган бошқа районларида ҳам шундай ҳол юз бермоқда. КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида пахтачиликни ривожлантириш суръатлари кейинги йилларда сусайтириб юборилганлиги қаттиқ танқид қилинди ва пахта етиштиришни йил сайин кўпайтириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Хўш, бизнинг колхозимизда суғориладиган деҳқончиликнинг етакчи тармоғи ҳисобланган ана шу соҳанинг аҳволи қалай? 1961 йилда колхоз 5.360 тонна, 1966 йилда 5.845 тонна, 1969 йилда эса 5.854 тонна пахта етиштириб, давлатга сотди. Кейинги уч йил давомида ўртача ҳосилдорлик 37 центнердан 35,5 центнерга камайди.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида бу аҳволнинг сабаблари айтиб ўтилди. Бу гаплар бизнинг колхозимизга ҳам тўла тааллуқлидир. Энг аввало пахта-беда алмашлаб экишга эътибор берилмай қўйилганлиги, пахтазорларда экиннинг хавфли касаллиги — вилтнинг тарқалиб кетганлигини айтиб ўтиш керак. Колхоздаги ҳайдаладиган ерларнинг қарийб учдан икки қисми вилт билан зарарланган, айниқса у илгаридан экин экиб келинаётган ерларга жиддий зарар етказмоқда.

Далил учун биринчи участкадаги ерларни мисолга олиб кўрайлик. 1966 йилгача бу массивдаги 560 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳар йили ўртача 44-45 центнердан ҳосил олиб келинган эди. Вилт тарқала бошлаган кейинги тўрт йил давомида бу майдонларда ҳосилдорлик 10 центнергача камайиб кетди. Экинларга бериладиган минерал ўғитларнинг миқдорини кўпайтириш ҳам, яхши суғориш ҳам, ғўза қатор ораларини сифатли ишлаш ҳам ҳосилдорлик пасайиб кетишининг олдини ололмади. Вилт билан зарарланмаган майдонларда бу тадбирлар жуда катта фойда берди ва шу тўрт йил давомида бу майдонларда ҳосилдорлик 12-15 центнер ўсди.

Пахта-беда алмашлаб экиш усулини жорий этиш — вилтга қарши энг таъсирли омил бўлиб, у суғориладиган майдонларнинг унумдорлигини оширишга ҳам хизмат қилади. Мана бир мисол: биринчи бригадада ғўзалар вилт билан зарарланган 1965 йилда ҳосилдорлик 27 центнерга тушиб қолган эди. Бедазорларнинг ва маккажўхори майдонларининг кенгайтирилиши, алмашлаб экиш усулининг кенг жорий этилиши натижасида тупроқ тез соғломлашди, экинларнинг омилкорлик билан алмашлаб экилиши натижасида 1969 йилда бу бригаданинг ҳар гектар еридан 44,6 центнердан пахта териб олинди.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми янги беш йиллик давомида пахтакор колхоз ва совхозларнинг ҳаммасида алмашлаб экиш усулини тўла жорий этиш, ҳосилдорликни ошириш ва пахтачиликни муттасил ривожлантириб бориш юзасидан қатъий кўрсатма берди.

Янги беш йиллик планда алмашлаб экиш усулини тўғри жорий этиш, суғориладиган ерларда деҳқончилик маданиятини оширишни асос қилиб олдик. Колхоз алмашлаб экиш юзасидан бошланган ишларни 1973 йилда ниҳоясига етказади. Пахта майдонлари ҳар уч йилда алмаштириб турилади.

Тупроқни соғломлаштириш, вилтни йўқотиш фақат экинларни алмашлаб экишга боғлиқ бўлмай, алмашлаб экилган экинларнинг ҳосилдорлигига ҳам боғлиқдир. Ўз-ўзидан маълумки, беда ёки маккажўхори юқори агротехника қоидалари асосида парвариш қилинган майдонларда экин яхши ўсади, мўл ҳосил беради. Бинобарин, бу майдонлардан вилт ҳам тез йўқотилади. Ҳозир бизда ҳар гектар бедазордан ўртача 81 центнер қуруқ пичан, ҳар гектар маккажўхоридан 345 центнердан силосбоп кўкпоя олинмоқда. Янги беш йилликда бедазорлардан 120 центнергача беда, маккажўхорининг ҳар гектаридан 650 центнергача кўкпоя олинади.

Булар амалда бажариладиган вазифалардир. Тўражон Жўраев бошлиқ ем-хашак тўплаш бригадаси ўтган йилиёқ 75 гектар бедазорнинг ҳар гектаридан 105 центнердан беда пичани, 80 гектар маккажўхоризорнинг ҳар гектаридан 560 центнердан силосбоп кўкпоя олди.

Пахта етиштиришни кўпайтириш ва вилтга қарши кураш уруғчиликка ҳам боғлиқ. Кейинги ўн йиллар давомида колхоз пахтанинг 149-Ф навли серҳосил, узун толали уруғини экиб келди. Хўжалик бу сортдаги уруғни етиштиргани учун 10 процент қўшимча ҳақ олади. Лекин кейинги йилларда бу навдаги уруғ вилт билан қаттиқ зарарланиб, ҳосилдорлиги ҳам пасайиб кетди. Шу сабабли биз вилт билан зарарланган майдонларга икки йилдан буён Ўзбекистон ССР Фанлар академияси экспериментал биология тажриба институти яратган «Тошкент-2» нав чигитни экяпмиз. Бу нав чигит анча қийин униб, пахтакорларнинг ишини кўпайтирса ҳам, кўсаклари майдароқ бўлса ҳам, колхозда бу нав уруққа катта майдонлар ажратиб берилди. Чунки у бизнинг шароитимизда вилтга чидамлидир.

Ўтган йили 38 гектар майдонга тажриба учун «Тошкент-2» чигитини экдик. Ғўза яхши парвариш қилиниши натижасида ҳар гектар майдондан 40,4 центнердан ҳосил олинди. Бу майдонларда икки процентга етар-етмас ғўза вилт билан зарарланди. 149-Ф чигит экилган майдонларда эса 50—70 процент ғўза вилт билан касалланди. Бу йил колхоз ўзимизда етиштирилган «Тошкент-2» чигитини 800 гектардан ортиқ майдонга экди. Экин яхши ривожланмоқда. Июлнинг ўрталарида бу майдонлардаги ҳар туп ғўзада 5—6 тадан кўсак санадик.

Кенг қаторларда ғўза ўстириш пахтачиликни янада ривожлантиришга катта имкониятлар очиб беради. Ўтган йили ва ундан олдинги йили биз янги усул бўйича ғўза ўстириб, яхши ҳосил олдик.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми суғориладиган майдонларнинг ҳар қаричидан унумли фойдаланиш, бу майдонларнинг унумдорлигини муттасил ошириб бориш ва қадрлашни алоҳида уқтириб ўтди. Ҳар бир гектар ерни ўзлаштириш ва суғоришга қанчадан-қанча куч, маблағ сарфланади. Бизнинг ерларимиз тоғ бағриларида жойлашганлиги сабабли қўшимча меҳнат ҳам қилинади. Чунки биз янги ўзлаштираётган ерлар шағал босган майдонлардир. Техника ёрдамида ва қўл кучи билан катта тошларни пайкалдан четга чиқариб тўкамиз. Майда шағалларнинг устига тупроқ тўкамиз. Шундай қилиб ҳар қарич ерни меҳнат билан «барпо этамиз» десак бўлади. Ҳар гектар ерга бир неча минг куб метр тупроқ келтириб тўкамиз. Шу сабабли ҳам суғориладиган ерлар биз учун жуда қадрлидир. Колхоз бу майдонларнинг ҳосилдорлигини ошириш, сув ва шамол эрозиясига қарши кураш учун кўп ишлар қилмоқда.

Селлар ҳам бизнинг далаларимизга ва ҳосилимизга катта зарар етказиб туради. Сойлардан пишқириб келадиган сел экинларимизни пайхон қилади, сув иншоотларини бузади, айрим пайтларда эса қишлоқларимизга ҳам зарар етказади. Кейинги йилларда селга қарши тўсиқлар қурилди. Сарвоқсой, Пуниксой, Чадаксойларда катта дамбалар барпо этилди. Сойларнинг қирғоқлари кўтарилиб, сел ўтказгичлар қазилди. Сув тез оқадиган ариқларнинг 14 километри бетонлаштирилди. Бу, селнинг олдини олишдан ташқари, сувнинг буғланиб кетишига, ерга шимилиб кетишига йўл қўймайди.

Колхозимиз далаларидан Сирдарё оқиб ўтади. Баҳор тошқинларида дарёнинг суви қирғоқдан ошиб, атрофдаги экинзорларга ёйилади. Сув тошқинлари ҳар йили хўжалигимизга катта зарар етказади. Ҳозир Сирдарё қирғоқлари мустаҳкамланди. Сепоялар қўйдик. Қирғоққа 40 минг куб метр тош ва шағаллар тўкилди. Ер ости сувлари юқори бўлган Гунгон ва Задарё массивларида янги зовурлар қазилди. Колхоз кейинги икки йилнинг ўзидаёқ бу ишларга 125 минг сўм маблағ сарфлади.

Янги беш йилликда ҳам суғориладиган майдонларни кенгайтириш ва унумдорлигини ошириш соҳасида катта ишлар қилинади. Чадаксой, Сарвоқсой, Пуниксой ва янги Анҳор ариғини бетонлаштириш мўлжалланмоқда. Пунгон массивида бир нечта қудуқ қазилиб, вертикал дренажлар қурилади. Янги ерларга сув олиш учун Шимолий Фарғона каналида насос станцияси қурилади. Катта қувурлардан сув 40 метр баландликка кўтарилади.

Об-ҳаво ноқулай келган кейинги икки йилда ҳам биз ҳосилдорликни 35 центнердан туширмаган эканмиз, бунда звено ва звеночиликнинг хизмати каттадир.

Янги беш йилликда биз бригада-звено системасини янада такомиллаштирамиз. Звенолар пахта етиштириш техникасининг бир комплектига мослаштириб тузилади. Шунда колхознинг техника билан қуролланишдан манфаатдорлиги ошади, механизатор кадрлар тайёрлашга эътибор кучайтирилади.

Ҳозир колхозда 176 трактор, 44 пахта териш машинаси, ғалла ва маккажўхори ўрадиган комбайнлар, 55 автомашина, техника сақланадиган катта парк бор. Хўжаликда 214 механизатор ишлаб турибди. Лекин кадрларимиз ҳали етарли эмас. Кўп машиналар фақат бир сменада ишлатилмоқда. Биз қудратли, кенг қаторларда ишлайдиган машиналарни олишимиз билан, уларни икки-уч сменада ишлатиш тадбирларини ҳам кўрамиз.

Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатадики, машиналарни икки-уч сменада ишлатиш учун механизаторлар сафини ҳам икки баравар кўпайтиришимиз керак. Янги беш йилликда биз ёшларни ҳунар-техника мактабларида, махсус курсларда ўқитамиз, малакали механизаторларга шогирдликка қўямиз. Бизда бунақа механизаторлар бор. Мирзаали Тожибоев, Йўлдошали Йўлчиев, Фозилжон Собиров, Собиржон Турсунов ва бошқа механизаторлар тракторни ҳам, пахта териш машинасини ҳам, комбайнларни ҳам жуда яхши билишади. Улар ҳар бир ишни кўнгилдагидек бажариб, энг юқори кўрсатикчларга эришмоқдалар. Бу механизаторларнинг ҳар бири бир нечтадан механизатор тайёрлашган.

Қизларимиз ҳам механизаторлик касбини ўрганишмоқда. Анорхон Эргашева, Маърифат Сулаймонова, Замира Жўраева каби тракторчилар механизациялаштирилган пахтачилик бригадаларига бошчилик қилиб, йиғим-терим даврида ўзлари пахта териш машинасини бошқариб, кўплаб «оқ олтин» теришмоқда.

Колхоз правлениеси, партия комитети мутахассислар, бригадирлар, чорвачилик фермаларининг бошлиқлари билан бамаслаҳат хўжаликдаги резервларни, имкониятларни ҳисобга олиб чиқди, янги беш йилликнинг асосий кўрсаткичларини мўлжалладик. Юқорида айтиб ўтганимиздек, янги беш йиллик планда деҳқончиликда фан ва тажрибага асосланган ҳолда алмашлаб экишни жорий этамиз. Меҳнатни ташкил этишни такомиллаштирамиз. Пахтачиликни, чорвачиликни, шоличиликни, боғдорчилик ва сабзавотчиликни юксалтириш учун машина-трактор паркидаги техникадан, ишчи кучларидан оқилона фойдаланамиз.

Колхоз янги беш йилликда суғориладиган майдонларни 1105 гектарга кенгайтиришни мўлжалламоқда. Бу, экин майдонларини ҳозиргига нисбатан 48 процент кўпайтириш имконини беради. Мўлжалларимиз катта. Колхозчиларимиз ҳозироқ бу вазифаларни бажаришга астойдил киришдилар. Колхозда Пунгон массивини ўзлаштириш бўйича механизациялаштирилган отряд тузилди.

Экин майдонларининг кенгайтирилиши колхозда 1975 йилнинг охирига бориб ҳар йили 6900 тонна пахта етиштириш имконини беради. Бу, бу йил етиштириладиган ялпи ҳосилдан 1128 тонна кўпдир. Ялпи ҳосилдорлик 21 процент ўсади. Алмашлаб экишни жорий этиш, кенг қаторларда, ғўза ўстириш ҳамда янги нав чигит экиш натижасида кўп йиллардан буён чигит экиб келинаётган майдонлардан ҳам камида 35 центнердан ҳосил олишга ҳаракат қиламиз.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми (1970 йил)нинг қарорлари бутун совет халқи каби бизнинг колхозимиз меҳнаткашларини ҳам руҳлантириб юборди. Колхозчиларимиз бу қарорларни ҳаракатимизга бош дастур, йўл-йўриқ деб қабул қилдилар. Шу кунларда уни бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

А. ОДИЛОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин номли колхознинг раиси.

Ўзбекистон ССР, Наманган областидаги Поп райони.

СУРАТЛАРДА: «Политотдел» колхозининг далалари ва фермаларида. Чапдан — колхознинг марказий участкасида беда ўрими пайти. Ўртада — сут-товар фермасида. Сигир соғувчи Дарья Тян ва Александра Константинова Тошкентга сут жўнатяпти. Улар ўзларига бириктилган ҳар бош сигирдан йилига 3.000 килограммдан сут соғиб оляпти.

ЎНГДА — колхоз маккажўхоридан муттасил юқори ҳосил етиштиряпти. Маккажўхоризорнинг июль ойининг ўрталаридаги манзараси. Марказий участкада сувчилардан Юсуф Мусаев ва Вера Чен маккажўхорига сув тараяпти.

М. Пенсон фотолари.

„ПОЛИТОТДЕЛ“ КОЛХОЗИНИНГ ФЕРМАЛАРИ

«Политотдел» колхози мамлакатга йилига 6000 тонна пахта, 420 тонна гўшт, 1. 639 тонна сут етказиб беради ✻ Колхоз пахта-беда алмашлаб экишни жорий этмоқда ва шу асосда далалар ҳосилдорлиги ортишини таъминламоқда, фермаларда маҳсулот етиштиришни кенгайтирмоқда ✻ Чорвачиликнинг моддий-техника базаси мустаҳкамланмоқда, маҳсулдорлик ортмоқда, моллар туёғи кўпаймоқда.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида Ўрта Осиё республикаларидаги чорвачиликнинг аҳволи асосли равишда танқид қилинди. Суғориладиган деҳқончиликнинг имкониятлари ҳозир бизнинг зонамиздаги колхозлар ва совхозлар етиштираётганига нисбатан кўпроқ гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотларини етиштириш имконини беради. Ана шу имкониятлар пахтакор хўжаликларнинг характерида, улар экаётган экинларнинг структурасида мавжуддир. Эндиликда пахта-беда алмашлаб экишни жорий қилмасдан туриб пахта етиштиришни янада кўпайтиришни таъминлаб бўлмайди. Бизнинг шароитимизда алмашлаб экишни тўғри жорий қилиш деган сўз беда ва маккажўхори экиладиган майдонларни кенгайтириш, бу қимматли озуқабоп экинлар экиладиган майдонларни кенгайтириш деган маънони билдиради. «Суғориладиган ерларда бедапояларни кенгайтириш, — деди ўртоқ Л. И. Брежнев Пленумда,—... пахтакор республикаларда озуқа базасини мустаҳкамлаш ва шу тариқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш имконини беради».

«Политотдел» колхози — пахтани ҳам, фермаларнинг маҳсулотларини ҳам кўплаб етиштирадиган хўжалик. Бу йил мамлакат хўжалик далаларидан 6.000 тонна пахта олади. Кейинги тўрт йил мобайнида йилига ўрта ҳисобда 4.209 центнер гўшт, 16.390 центнер сут, 404 минг дона тухум етиштирилди. Чорвачилик ҳозир қандай кўрсаткичлар билан характерланади? Колхознинг 4 та фермаси: қорамол, қўйчилик, паррандачилик ва йилқичилик фермаси бор. Қорамол фермасида 2.200 бош мол, шу жумладан 725 бош сигир бор. Отарларда 10 минг бош қўй, паррандачилик фермаларида тухум қиладиган 5 мингта товуқ бор. Йилқичилик фермасида 400 та от бор. Ўтган тўрт йил мобайнида ҳар бош сигирдан йилига ўрта ҳисобда 2.313 килограмм сут соғиб олинди. Бу йил сигирлардан сут соғиб олиш анча кўпайди. Дастлабки олти ой мобайнида ҳар бир сигирдан 1.408 килограмм сут соғиб олинди. 12 ойликкача бўлган бузоқлар бир кеча-кундузда 650-700 грамм семирмоқда. Бизда қорамоллар 2-3 ой мобайнида сўқимга боқилганида бир кеча-кундузда 1 килограмм 200 граммгача семирмоқда. Бузоқлар вазни 300-350 килограммга, қўйлар 40-45 килограммга етказиб гўштга топширилмоқда.

Бу йилга қадар чорвачилик жамоат кассасига фойда келтирмас эди. Жуда яхши бўлганида харажат билан даромад баббаравар келарди, баъзи йилларда эса фермалар зарар ҳам кўрарди. Бундай аҳволнинг асосий сабабларидан бири ўз озуқа базамизнинг маҳсулдор моллар сонига номувофиқлиги эди. Колхоз давлатдан омихта ем сотиб олишга мажбур бўларди.

Биз КПСС Марказий Комитети июль Пленуми талаблари асосида чорвачиликнинг аҳволини анализ қилиб, ана шу тармоқнинг ҳозирги даражаси йирик саноат марказлари — Тошкент, Чирчиқ, Олмалиқ, Ангрен, Бекобод аҳолисини янги маҳсулот билан таъминлаш соҳасидаги тобора ўсиб бораётган талабларни қондириш вазифасига мос келмаётганлигини кўрдик. «Политотдел» колхози билан Тошкентнинг ораси ярим соатлик йўл. Хўжаликнинг фермаларида соғиб олинган сут орадан икки соат ўтар-ўтмас бевосита истеъмолчига етказиб берилади. Бу жуда катта имкониятдан тўла-тўкис фойдаланиш керак.

Чорвачиликни янада ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичларини белгилаш вақтида, ўтган тўрт йилдаги ўртача йиллик кўрсаткичга нисбатан 1975 йилда гўшт етиштиришни тахминан 40 процент, сут етиштиришни салкам 60 процент кўпайтиришга қарор қилдик. Ялпи гўшт етиштириш йилига 4 200 центнердан 5.800 центнерга, сут 16.390 центнердан 26.000 центнерга етади. Чорва маҳсулдорлигини ошириш ҳисобига ҳам, чорва молларининг туёғини зарур миқдорда кўпайтириш ҳисобига ҳам маҳсулот етиштиришнинг ана шундай ўсиши таъминланади. Ҳар бир сигирдан сут соғиб олиш йилига 2.313 килограммдан 3.500 килограммга етади. Соғин сигирлар — 750 бошга, қўйлар — 14 минг бошга, паррандалар — 10 минг бошга, йилқилар — 560 бошга етади.

Бу режалар ўзимиз етиштирадиган ем-хашакнинг муттасил кўпайишига асосланади. Ҳозир хўжаликда 660 гектар майдонга озуқабоп экин экилган. Бедапоянинг ҳар гектаридан олинаётган ўртача ҳосил 85 центнерга етиб қолди. Гектар бошига 700 центнер силосбоп маккажўхори, 68 центнер маккажўхори дони олинмоқда Суғориладиган далаларнинг унумдорлигини қониқарли, деб ҳисобламаймиз. Лекин ҳосилдорликни янада ошириш кўпдан-кўп куч-ғайрат сарфлашни, қўшимча тадбирларни амалга оширишни, даставвал алмашлаб экишни тўла жорий қилишни талаб этишини тушунамиз.

Ҳозир бутун суғориладиган майдоннинг 16 процентига беда, маккажўхори ва илдизмева экинлар экилмоқда. Алмашлаб экишчи жорий қилиш озуқабоп экин майдонларининг салмоғини 22 процентгача етказиш имконини беради. Бу эса бедапоя, маккажўхоризор ва илдизмева учун 906 гектар суғориладиган ер ажратилади, деган маънони билдиради. Озуқабоп экин майдонлари асосан экинларнинг структурасини ўзгартириш натижасида кенгаяди. Ноқулай ерларни ўзлаштириш йўли билан ҳам озуқабоп экин майдонлари бирмунча кўпайтирилади.

Алмашлаб экишни жорий қилиш. бошқа агротехника тадбирлари гектар бошига пахта ҳосилдорлигини 35 центнерга, каноп пояси ҳосилини 180 центнерга етказиш имконини беради. Шундай ҳосил кўтариш йўли билангина хўжаликка пахта ва каноп ялпи ҳосилини ўстириш юзасидан берилган топшириқни бажариш билан бирга озуқабоп экин майдонини кенгайтириш мумкин бўлади.

Колхоз бултур ўз далаларида 4.733 тонна озуқа бирлиги, шу жумладан суғориладиган далалардан 3.301 тонна озуқа бирлиги етиштириб олди. Хўжалик 1975 йилдаёқ 6.870 тонна озуқа бирлиги, шундан суғориладиган ерларда 5.438 тонна озуқа бирлиги етиштиради. Ўша вақтга бориб, озуқага бўлган умумий эҳтиёж 10 минг тонна озуқа бирлигига етади. Етишмайдиган уч минг тоннадан зиёдроқ озуқа бирлиги ҳам колхоз далаларида етиштирилади. Буни биз чигит кунжараси ва палми ғаллакорликдан оламиз.

Биз бедапоя, маккажўхоризор, илдизмева экиладиган майдонларни кенгайтиришнигина мўлжаллаб қолмай, ана шу экинларнинг ҳосилдорлигини анча оширишни ҳам мўлжаллаяпмиз. Ҳозир ҳар гектар бедапоядан ўрта ҳисобда 85 центнерга яқин пичан ўриб олинмоқда. Келгуси йилларда гектар бошига 120-130 центнерга қадар беда ҳосили оламиз. Агротехникани яхшилаш, пичан ўриш муддатларини қисқартириш, бу жараённи анча кенгроқ механизациялаш мавсумда бедани ҳозирги уч-тўрт марта ўриш ўрнига беш марта ўриб олиш имконини беради.

Беда — деҳқонларга маълум бўлган энг яхши экинлардан бири. Беда — ғўзадан олдин экиладиган бебаҳо экин. У экилган тупроқда кўпдан кўп азот ҳосил бўлади Беда ернинг унумдорлигини тез оширишга, тупроқ таркибининг тўғри шаклланишига ёрдам беради. Бедапоялар далаларни ғўзанинг энг зарарли душмани вилтдан тозалаб беради. Колхоз янги беш йилликнинг охирига бориб, йилига чигит экиш учун бедапоялардан бўшаган уч юз гектар ерни ажратиб беришга қодир бўлади. Ана шу соғлом ва бўлиқ ерда гектар бошига пахта ҳосилдорлиги 5-6 центнер оширилади.

Шундай қилиб, беда бир йўла икки вазифани ўтайди, шу сабабли ҳам у ғоят зўр диққат-эътиборга сазовордир. Шуни айтиш керакки, ҳозироқ айрим бригадаларимиз ана шу экиндан мўл ҳосил олишмоқда. Масалан, Қўлдош Эргашев ва Гимнен Ким бошлиқ бригадаларда бу йил дастлабки икки ўримдаёқ гектаридан 70 центнер пичан олинди. Худди ана шу бригадалар пахтадан ҳам юқори ҳосил олаётганлиги тасодифий ҳол эмас.

Озуқа базасининг мустаҳкамланиши экин майдонларининг кенгайтирилишига ва озуқабоп экинлар ҳосилдорлигини оширишгагина боғлиқ эмас. Айни пайтда ана шу экинлар ҳосилини йиғиштириб олишни яхшилаш, жадаллаштириш керак. Ана шу экинларни, мисол учун бедани йиғиштириб олишни қандай қилиб тўла-тўкис механизациялаштириш мумкин? Озуқа моддаларининг кўпчилик қисми беданинг баргида бўлади. Лекин беда қуриб қолиши билан барги тўкилиб кетади, чала қуритилган бедани эса асраш қийин бўлади. Тўғри, бедани йиғиштириб оладиган машиналар бор, бу машинанинг асбоблари қаторида плюшчилка ҳам бор. Лекин ҳозирча бу машиналар жуда кам чиқарилмоқда. Бошқа озуқабоп экинларни парвариш қилиш ва йиғиштириб олиш учун кор келадиган техника ҳам, хўжаликларнинг бевосита ўзида омухта ем етиштиришни комплекс механизациялаш учун кор келадиган техника ҳам етишмайди. Ўйлаймизки, тез орада бундай ускуналарни ишлаб чиқариш йўлга қўйилади, омухта ем етиштириш учун зарур нарсалар билан хўжаликларни таъминлаш масаласи ҳам ҳал қилинади.

Чорвачиликка оқсилли озуқа керак. Ҳукумат ўз вақтида пахта хом ашёси қайта ишлангандан кейин олинадиган кунжара ва шелухалар билан пахтакор хўжаликларни таъминлаш тартибини ўрнатган эди. Бу қарорни ҳеч ким бекор қилмаган бўлса ҳам, лекин кейинги йилларда қарор ҳамма жойда ҳам тўла бажарилаётир, деб бўлмайди. Бу қарорни тўла-тўкис кучга киритиш зарур, деб ўйлаймиз.

Бизнинг чорвачилик соҳасидаги режаларимиз ишлаб чиқариш биноларини қуришни кенгайтириш, фермаларни механизациялаштириш билан ҳам боғлиқ. Гўшт, сут ва бошқа маҳсулотларнинг харид нархлари оширилишидан келадиган маблағларнинг ҳаммаси ана шу мақсадларга сарфланади. Маҳсулот сотишнинг мўлжалланган даражада ўсишини ҳисобга олганда хўжаликнинг гўшт, сут, жун, пилла харид нархларининг ортишидан кўрадиган қўшимча даромади бир миллион сўмдан ортиб кетади. Бу маблағ колхозга янги фермаларни қуриш ва тўла механизациялаш программасини бажариш учун тўла кифоя қилади.

Партия ва ҳукуматнинг харид нархларини ошириш тўғрисидаги қарорини колхозчилар ғоят маъқуллаб кутиб олдилар. Бу қарор шу йилнинг ўзидаёқ чорвачилик тармоқларининг рентабеллиги ўсишини таъминлайди, биз кейинги йилларда колхоз фермаларидан тобора кўпроқ фойда олишни мўлжалламоқдамиз. Аммо бунинг учун биз астойдил меҳнат қилишимиз ҳам керак. Даставвал чорвачиликнинг моддий техника ва озуқа базасини мустаҳкамлаш, бу соҳада меҳнат унумдорлигини ошириш, чорвачилик маҳсулотларининг таннархини камайтириш зарур.

Шу йилданоқ гўшт, сут, тухум, жун етиштиришни кўпайтира бошлаймиз. Колхоз шу ёзда ҳар қачонгидан кўпроқ табиий пичан тайёрлаб қўйди. Бедани ғарамлаш ва силос бостириш графикдан олдинда бормоқда.

Барче турдаги моллардан насл олиш яхши бормоқда. Биз шу тариқа ёш молларни тўла сақлаб қолдик. Бу — моллар туёғини кўпайтиришнинг гаровидир.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларидан, партиямизнинг навбатдаги XXIV съезди чақирилиши тўғрисидаги қарордан барча совет кишилари сингари «Политотдел» колхозининг меҳнатчилари ҳам руҳланиб кетдилар. Улар бу йилги топшириқларни муддатидан илгари бажариш ва бундан кейинги катта ишларни амалга ошириш учун муваффақиятли тайёргарлик кўриш мақсадида қўлларидан келган ҳамма ишларни қиладилар.

М. ХВАН,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, «Политотдел» колхозининг раиси.

Ўзбекистон ССР Юқори Чирчиқ райони.

ХАШАК ТАЙЁРЛАШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

ЯНГИБОЗОР. ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ РАЙОНИ меҳнаткашлари чорва қишловини намунали ўтказиш учун қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Райондаги колхоз ва совхозларда ем-хашак тайёрлаш ишлари қизғин давом эттирилмоқда. Ишни пухта ташкил қилган хўжаликларда дағал хашак тайёрлаш плани ўтган йилдагига нисбатан анча уюшқоқлик билан бажарилмоқда.

• • •

«ЎЗБЕКИСТОН» КОЛХОЗИ чорвадорлари ишчи кучлари ва техникадан моҳирлик билан фойдаланиб, 2050 ўрнига 2062 тонна дағал хашак тайёрлаб, бу соҳадаги йиллик планини 105 процент қилиб бажардилар.

• • •

«ГУЛИСТОН» КОЛХОЗИда пландан ташқари хашак тўплаш ва ғарамлаш давом этмоқда. Бу ерда бир ярим йилга етадиган миқдорда хашак жамғаришга аҳд қилинди. «Ленинобод» «Коммуна» ва бошқа колхозларда ҳам пландан ташқари қўшимча ем-хашак тўплаш қизғин.

ЖОНКУЯР МУДИРА

Ўрта ёшларга бориб қолган икки аёл магазинга кириб келди. Сотувчилар тушлик тараддудини кўриб, магазинни ёпишга шайланиб туришган эди. Аёллардан бири дид билан тахлаб қўйилган газмолларни кўздан кечирар экан, афсуслангани кўриниб турарди.

— Келинг, опахон,— деди аёлни кузатиб турган мудира — кўйлакли керакми ёки кўрпаликми?

Харидор бироз ўйланиб турди-да, мақсадини айтди.

Муборак опа аёлга чой узатар экан, уни юпатган бўлди:

— Хафа бўлманг. Бугун бўлмаса эртага топилиб қолар. Тўйингиз қачон?

— Келаси шанбага...

«Таштекстильшвейторг»га қарашли 55-магазин мудираси Муборак Қодирова шу куниёқ базага йўл олди. Бундай қараганда, магазинга ажратилган шойи газмоллар яқиндагина аҳолига сотилган, ойлик лимит тугаган эди. Лекин, талаб кундан-кунга ортиб боряпти. «Тўйлар кўпаяверсин, эзгуликка хизмат қилиш савоб-ку» кўнглидан ўтказди мудира.

Шундай. 1935 йилдан бери Муборак Қодирова харидорлар хизматини ўринлатиб бажармоқда. Унинг шахсий меҳнат дафтарчасига кўз югуртсангиз, Фахрий ёрлиқ ва ташаккурномалар кўплигини кўрасиз.

Опа 1933 йилда Янгийўлда саводсизликни тугатишда жонбозлик кўрсатган биринчи ўзбек аёлларидан. Комсомол йўлланмаси билан районга ишга борган довюраклиги ҳамда ишбилармонлиги билан шўралисойликлар ҳурматини қозонди. У қисқа вақт ичида Файзулла Хўжаев номли колхозда болалар боғча ва яслиларини ташкил этди, кечки мактаб очиб, ўзбек хотин-қизларига савод ўргатди.

Ҳукуматимиз бу меҳнатсевар аёлнинг эл-юрт олдидаги хизматларини муносиб тақдирлади. Муборак опа 1945 йилда Меҳнат Қизил Байроқ ордени, «Шавкатли меҳнати учун» медали, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди.

Кўпгина савдо ходимлари билан Муборак опа хусусида гаплашиб қолсангиз, унинг ўнлаб меҳнатсевар, софдил шогирдлар етиштирганини айтишади. Секция мудири Ҳ. Азизхонов, хўжалик ҳисоби асосида ишловчи магазин директори А. Валиев ва бошқа ўнлаб савдо ходимлари Қодировадан ҳали-ҳали миннатдор.

Муборак опанинг фарзандлари ҳам ўз оналари каби ажойиб кишилардир. Фарида 38-мактабда математика ўқитувчиси, Абдуманноб — аспирант, Васила — ўқитувчи, Мунира — врач, Абдураҳим ва кенжатойи Абдувоҳидлар Тошкент политехника институтининг талабалари.

Муборак опа Қодирова мудирлик қилаётган «Таштекстильшвейторг»нинг «Бешқайрағоч» массивига жойлашган 55-магазинига қачон кирманг, харидорлар билан гавжум эканини кўрасиз. Чунки кекса савдо ходими ишни жамоатчилик фикр ва мулоҳазаларига кўра ташкил этган. Шу боисдан кунлик ва ойлик план топшириқларини доимо ошириб бажариб келмоқда.

Я. САЛИМОВ.

САВДО ХОДИМЛАРИ КУНИ ОЛДИДАН

МАҚСАД — ЭЛГА ХИЗМАТ

Трестимиз кўҳна пойтахт шаҳар ошхоналар тресті сафидаги энг ёш, навқирон трестлардан. Бошқача қилиб айтсак, коллективимиз район меҳнаткашларига намунали хизмат кўрсатаётган ёш «мезбон» ҳисобланади. Лекин шу қисқа вақт ичида ошхоналаримизга ташриф қилган хўрандалар иззатини ўрнига қўйдик, Мезбонлик қилиш юзасидан олган мажбуриятларимизни ортиғи билан бажардик.

Трест корхоналари коллективлари район ишчилари, хизматчилари, қурувчиларига юксак маданий ҳамда намунали хизмат кўрсатиш мақсадида меҳнат қилишмоқда. Шу боисдан ҳам товар-оборот планларимиз ой сайин ортиғи билан бажарилмоқда. Биргина мисол: трестимиз ташкил қилинган 1968 йилга нисбатан товар-оборот миқдори 570 минг сўмга ошди. Ўтган икки йил давомида трест 1194 ўринли 12 та янги ошхона, 120 ўринли 2 та кафе, 80 ўринли 2 та енгил тамадди қиладиган буфетлар очилиб, ишга туширилди. Шу йил март ойида районимизда биринчи марта кулинария ва ярим фабрикатлар магазини очилди.

Шу кунларда Куйбишев шоссесида, Қорасув анҳори бўйида, Қўйлиқ майдонида янги ошхоналар биноси қурилиши давом этмоқда. Йил охиригача бундай ошхоналардан яна тўрттаси ишга тушади.

Биз, асосан, истеъмолчиларга хизмат кўрсатишнинг янги прогрессив формаларини излаш, уларни ҳаётга татбиқ этиш ишига эътиборни кучайтирганмиз. Райондаги завод, фабрика ва корхоналарда ташкил қилинаётган озиқ-овқат маҳсулотлари кўргазмалари шу мақсадга қаратилган. Бунда харидорларнинг истак, мулоҳаза ва таклифларини ҳисобга олиб борамиз. Бу эса аҳолига хизмат кўрсатиш ишини янада намунали уюштириш, янги формаларни жорий қилишда бизга анча қулайлик туғдирмоқда.

Жумладан, хўрандалар келиб ўтирадиган столларни олдиндан безаб қўйиш, таомларга олдиндан чек сотиш борасидаги янгиликлар хўрандалар томонидан яхши қабул қилинди. «Ташсельмаш» заводи ошхонасидаги столларнинг ярмисига олдиндан таомлар келтириб қўйилади. Бунда таомларни комплекс сотиш формасидан ҳам фойдаланилмоқда. Бу форма бизга тез ва маданий-хизмат кўрсатиш, энг муҳими, товар-оборотни кескин ошириш имконини бермоқда.

Аҳолига маданий хизмат кўрсатишда 5,-7,-8,- ва 9 ошхона коллективлари катта ҳисса қўшишмоқда. Пазандалардан Х. Миразизов, А. Большакова, С. Зияев, Б. Шмуклер ўртоқлар тайёрлаган ширин таомлари билан хўрандалар ҳурматини қозониб келишмоқда.

Трестимиз коллективи КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун ўз зиммасига мажбурият олди. Биз юбилей йили топшириғини 26 декабрда бажариб, аҳолига қўшимча равишда 120 минг сўмлик хизмат кўрсатамиз.

Т. АЗИЗОВ,
Ҳамза район ошхоналар трестининг директори.

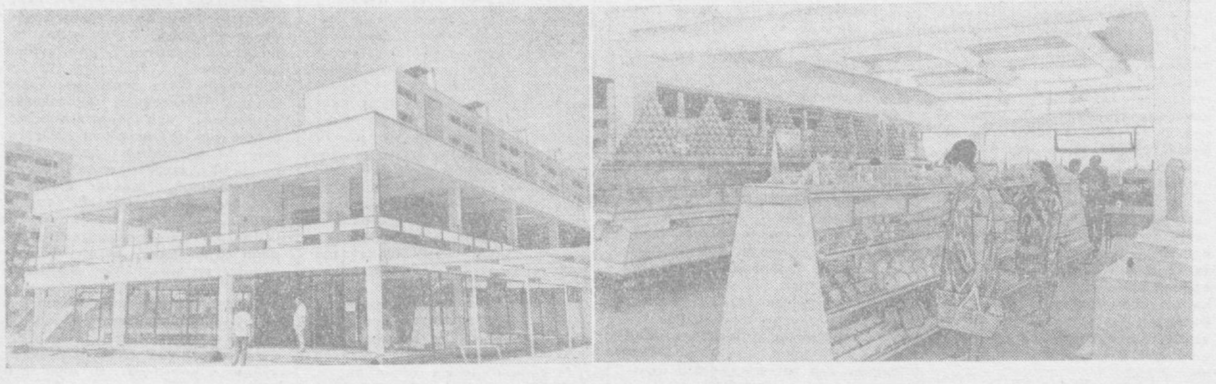

Суратда: Марказ — 5 кварталида фойдаланишга топширилган янги магазин. (Ўнгда) савдо пайти.

А. АБАЛЯН фотоси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 — Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.30 — Телеянгиликлар, 18.45 — «Биз-ёш ишчилар синфи» (ўсмирлар учун), 19.25 — Концерт, 20.10 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.20 — Телеянгиликлар, 20.35 — «Пропагандист» программаси 21.05 — «Оламга саёҳат» (кинокўрсатув), 22.05 — КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари — ҳаётга!, 22.20 — Матонатли кишилар (2 серия).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади,

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

18.30 — Абитуриентлар учун. Физика (рус тилида), 19.00 — Математика (ўзбек тилида).

19.50 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.00 — Концерт (чолғу куйлари).

Рус тилида: 20.40 — Эркин шамол (бадиий фильм), 22.20 — Тинч океанликлар куйлайди (фильм-концерт).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 24/VII да Навоий Астрободда, 25/VII да Катта концерт, 26/VII да Паранжи сирлари.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Севги ёши — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Буваси тушмагурей — «ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «МОСКВА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Сайҳа — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ўғирланган — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Гул ва тош (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Ҳалоскорлик (2 серия) — «МОСКВА» (кундуз соат 1 ва кеч 6 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади).

Севги ёши — «ФЕСТИВАЛЬ».

Буваси тушмагурей — «ХИВА».

Севги ва кўз ёши — «РАКЕТА».

А. С. ПУШКИН НОМИДАГИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
26 ИЮЛГАЧА
АНДИЖОН ШАҲАР МАДАНИЯТ БЎЛИМИ ДОРБОЗЛАРИНИНГ
КАТТА ДОР ЎЙИНЛАРИ

Дор тагида — Усмонжон НИШОНБОЕВ раҳбарлигида: қизиқчиликлар, симдор, тош ва ёғоч оёқ ўйинлари.

Дор ўйинлари кеч соат 8 яримда бошланади.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
30 ИЮЛДА
ЭЛЛИК УЧИНЧИ МАВСУМ ОЧИЛАДИ

Спектакллар кеч соат 8 да бошланади.

Спектакль вақтида томоша залига салқин ҳаво бериб турилади, ҳарорат 18-20 даража иссиқ бўлади.

АФИШАЛАРНИ КУЗАТИБ БОРИНГ!

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМЛИ МАРКАЗИЙ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
25, 26 ИЮЛДА
(Кураш майдонида)
ЁШ ТАЛАНТЛАР
ИШТИРОКИДА
КАТТА КОНЦЕРТ

Қатнашадилар: хонандалар — Шомурод ФАРМОНОВ, Ҳожиакбар ҲАМИДОВ, Раҳимжон ТУРСУНОВ, Анваржон ТИЛЛАНАЗАРОВ, Рустамжон ҲОЛИҚОВ, Баҳрихон ЮСУПОВА, Василахон ҲОШИМОВА; интермедия ва ҳажвияларда — Жалолиддин РАҲИМОВ, Ортиқжон ҲАКИМОВ, Тўхтасин МУРОДОВ.

Концерт кеч соат 8 ярмида бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

СПОРТ

«ПОЛИТОТДЕЛ» ПЕШҚАДАМНИ ЕНГДИ

Сафардаги учта ўйинда кетма-кет мағлубиятга учраган «Политотдел» колхози футболчилари ниҳоят муҳлисларини қувонтирдилар. Ўтган чоршанба куни улар турнир пешқадами — Кемеровонинг «Кузбасс» командасини қабул қилдилар.

Майдон эгалари бу учрашувга пухта тайёргарлик кўрганликларини намойиш этдилар. «Политотдел» ҳар жиҳатдан пешқадамдан устунлик қилди. Ўйин натижаси ҳам буни исботлаб турибди. Колхоз командаси рақиблари дарвозасига 4 та тўп киритди. Пешқадам эса атиги бир тўп билан жавоб берди. Бу «Политотдел»нинг мавсумдаги биринчи йирик ҳисоб билан эришган ғалабасидир.

Шу куни республикамизнинг қолган икки вакили сафарда ўйнади. «Трактор» Йошкар-ола шаҳрида маҳаллий «Спартак»дан 0:2 ҳисобида енгилди. Ижевскнинг «Зенит» командаси билан бўлган матчни «Нефтяник» 1:1 ҳисобида дуранг қилди.

«А» класси иккинчи группа командалари яна 2 турдан сўнг биринчи давраии тугаллайдилар. Навбатдаги ўйинлар 26 июлда бўлади. Ўзбекистон командалари сафарда ўйнайдилар.

УНИВЕРСИАДА ЧЕМПИОНЛАРИ

Мамлакат студентларининг ёзги спорт ўйинлари — бешинчи универсиада мусобақалари давом этмоқда. Бу мусобақаларда қатнашган Ўзбекистон теннисчилар командаси катта муваффақиятга эришди. Вакилларимиз Ростов шаҳрида барча учрашувларни бир текисда ўтказиб, финалда Грузия спортчилари билан беллашдилар. Бу ҳал қилувчи ўйинни 9:6 ҳисобида ғалаба билан якунлаб, универсиада чемпиони фахрий номини олдилар. Маълумки, теннисчиларимиз илгариги универсиадада ҳам ғолиб чиққан эдилар.

Енгил атлетикачилар мусобақасида командамиз вакили Валентина Чулкова 176 сантиметр баландликка сакраб, иккинчи ўринни олди.

Студент баскетболчиларимиз ҳам яхши натижа кўрсатмоқдалар. Улар ҳозирча саралаш группасида Грузия командаси билан бирга пешқадам бўлиб туришибди.

Шахматчилар Киевда куч синашишди. Ўзбекистон вакиллари бу турда ҳам қувончли натижага эришишди. Командамиз фахрли бешинчи ўринни эгаллади.

ОТАХОН САНЪАТКОР

ИЖОДИЙ МЕҲНАТ КИШИЛАРИ

Ўзбекистон ССР халқ артисти Ҳикмат Латиповнинг ижрочилик фаолияти неча ўн йилларки, Ҳамза номидаги Давлат академик драма театри тақдири билан чамбарчас боғланиб келган.

Санъаткорга кино санъати ҳам қадрдон соҳа. Айниқса, кейинги йилларда у қатор янги фильмларда, ўз ижод қирраларини тўла-тўкис намойиш этишга муваффақ бўлмоқда. Ҳ. Латиповнинг характерли ролларидан бири «Тошкент — нон шаҳри» фильмидаги бой образидир. Актёр ижросидаги бой дастлабки қарашда саховатли, мулойим табиатли, инсонпарвар бўлиб кўзга ташланади. Узоқ Волгабўйидан келган, очлик, қашшоқлик панжасидан қутилишга интилган ёш Михайлога оталарча илтифот кўрсатиб қучоқ очади. Уни корандаликка олади. Кейинги эпизодларда санъаткор ўз қаҳрамонининг ҳақиқий башарасига монанд бўёқлар тортишда, ўз имкониятларининг нозик санъатини ишга солади. Молпарастлик жазавасида нуроний хизматкорининг юз-кўзи аралаш қамчи туширган ёки корандалар жанжал кўтарган пайтдаги бойнинг худбин, мунофиқлигини очиб берган Ҳ. Латиповнинг уста ижрочилигини кўз олдимизга келтирсак, тил таҳсинга келади.

Шу кунларда экранларда намойиш этилаётган «Тожикфильм» киностудияси маҳсулоти «Жўра саркор» фильми ҳам отахон актёримизнинг ижрочилик санъатида муҳим босқич сифатида алоҳида қимматга эга.

Дастлабки кинокадрларда Жўра Саркор — Латиповни кўрпа-тўшак қилиб олган, ҳаёт билан хайр-маъзурлашиб турган ҳолатда учратамиз. Ҳар қалай кексалик билан ҳисоблашмай иложи йўқ. Узоқ ҳаёт йўлини босиб ўтиб, ортга бир назар ташлаб, кўрган-кечирганларини бирма-бир хаёл торозусида чамалаб кўраётган нуроний қиёфа. Қаҳрамоннинг умри фақат меҳнатда кечганлигига, ҳаётнинг аччиқ-чучугини кўп тотиб кўрганлигига шубҳа қилмайди, киши. Ана шу паллада тракторнинг ҳайқириқ овози қулоққа урилади. Кутилмаганда бригада бошлиғи хасталикни унутиб, оёққа қалқиб туради. Тўнини йўлакай елкага ташлаб, далага югуради. Асл деҳқонлар чамасида уруғ қадашга ҳали вақт эрталигини рўкач қилиб, экиш кампаниясини тўхтатиб қўяди.

Фильмдаги барча воқеалар ана шу марказий образ характерини очишга қаратилган. Фильм драматургиясида ҳамма образлар ҳам бир хилда ишланган, ҳаётий ситуация ва коллизиялар етарли тасвирланган, деб айтолмаймиз. Лекин, Ҳикмат Латипов ижросидаги Жўра Саркор образи фильм драматургиясидаги тарқоқликни бирмунча бартараф қилишда, кўп воқеаларнинг жонли чиқишида муҳим роль ўйнайди. Саркор ва қизи муносабатларига асосланган линияни кўздан кечирайлик: Саркор қизини оталик меҳри билан севади, ардоқлайди, бахтли бўлишини истайди. Лекин, қизининг эрк-ҳоҳиши билан ҳисоблашмайди, ўз амрига сўзсиз итоаткорликни талаб этади. Актёр Ҳ. Латипов ижроси шу воқеалар давомида мураккаб психологик ҳолатларни мужассамлаштиради, образга чуқур ҳаётчанлик бағишлайди. Жўра Саркор ҳамиша эл манфаатларини кўзлаб иш тутади; у меҳнатда суяги қотган тажрибали бригада бошлиғи, оғир уруш йилларида етим болани бағрига олиб, тарбиялаб, вояга етказган ажойиб инсон. Саркор ишининг «қийиғи» шундаки, у колхоз раиси ва бошқалар билан ҳисоблашмай, ўзига мустақил «пинҳоний» иш тутади. Фильм кульминациясида унинг қалб ғуғёни билан танишамиз. Оталарнинг кучи фарзандларда ва фарзандларнинг кучи оталарда, деган фалсафий хулосага келган сиймонинг саргузаштлари бизни ишонтиради, ҳаяжонлантиради.

Пировардида отахон актёримиз Ҳикмат Латиповга ҳамда унинг истеъдод қирраларини намойиш қилишда ҳамкорлик қўлини чўзган тожик кинорежиссёри М. Қосимовага ҳам самимий илтифотимизни билдиргимиз келади.

Б. ҲАСАНОВ.

ПИОНЕР ГУЛХАНЛАРИ ЁҚИЛДИ

Икки четида қатор тераклар кўкка бўй чўзган кенг йўлка тепаликка қараб кетган. Унинг бошида чиройли панно. Унда жаҳонда биринчи совет космонавтининг портрети ва «Ю. А. Гагарин номли пионер лагерига хуш келибсиз!» сўзларини ўқиймиз.

Лагерь тоғлар қўйнига жойлашган. Айвонларга ўхшаш ётоқхоналар олислардан кўзга ташланади. Юқорироқда майдонча бор. Хилма-хил рангга бўялган арғумчоқ, карусель, халқа ва бошқа кўнгилочар ўйинлар ўтказиш жойлари бор.

Ўртада тантаналар ўтказиладиган жой. Бу ерга дам олувчилар, қурувчилар ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети босмахонасининг маъмурияти вакиллари тўпланишган. Горн ва барабан садолари янграб, тантанали линейка очилганлигидан дарак беради.

Тантанадан сўнг лагерь қўйнида пионер гулханлари ёқилди.

300 ўринлик бу сўлим боғ босмахона ходимлари фарзандларининг ёзги оромгоҳи бўлиб қолади.

М. АМИНЖОНОВА.

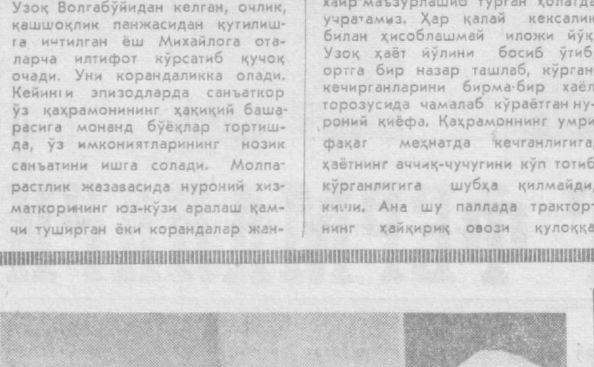

ЯНГИ ПАНСИОНАТ

Яқинда пойтахтимизнинг «Қорақамиш» массивида пенсионерлар учун янги пансионат ишга туширилди. Тошкент шаҳар социал-таъминот бўлими қошида очилган бу пансионатда ишлаб чиқариш ветеранлари, турли совет ташкилотларида меҳнат қилган кишиларнинг яшаши, кўнгилли дам олиши ва беташвиш ҳаёт кечиришлари учун барча қулайлик яратилган.

Пенсионерлар учун даволаш бўлими, изотерапия участкаси ишлаб турибди. Кино зали, дам олиш хоналари улар хизматида. Пансионатнинг 97 хизматчиси пенсионерлар ҳурматини жойига қўймоқда.

— Пансионатимиз 200 кишига мўлжалланган-дейди пансионат директори Н. А. Водопъянов. Бу ерга келувчилар сони кун сайин ортиб бораяпти.

Суратда: пансионат хизматчилари кекса пенсионер билан ўзаро суҳбатлашмоқда.

Н. ТЎРАЕВ фотоси.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ҒАЛАТИ ОПЕРАЦИЯ

Американинг Саннвейл шаҳарчасида гангстерлар 63 ёшли Жозеф Беррнони қаттиқ ярадашди. Ўқ унинг мияси ичида қолган эди. Қолганда ҳам шундай ичкарида эдики, хирурглар ўқни бемор ҳаётини хавф остига қўймай туриб, ланцетлар билан олишга кўзлари етмасди. Лекин бунинг йўли топилди.

Беморни учувчилар ва космонавтлар машқ қиладиган ўзи айланиб турувчи центрифугага ётқизиб, ишга солишди. Центрифуга тез айланиши таъсирида миядаги ўқ бош суяги томон силжиди. Хирурглар ортиқча уринмай, ўқни операция қилиб олдилар. Бу — медицина тарихида ҳеч кўрилмаган операциядир.

ЭНГ МИТТИ

Турин шаҳридаги кўргазмада автомобилсозликнинг энг янги ютуғи намойиш қилинди. Бу атиги 29 килограмм оғирликдаги икки ўринли енгил машинадир. Бу машина осон йиғилади ҳамда уни шу ҳолича ҳатто чемоданга ҳам жойлаш мумкин. Йўл яхши бўлса, бу митти машина соатига 40 километр йўл босади.

ИПДАН ТЎҚИЛГАН ЧАНҒИ

Ҳа, шундай чанғи тайёрланди. Унинг номи — «Спектра ЦТ-6». Чанғи асоси учи ўткир стержень бўлиб, унга узунлиги саккиз километрдан ортиқ ғоят ингичка ойна ипи ўралган. Стерженга ип ўрашни автомат бажаради. Автомат чанғининг турли қисмида турли қалинликда, мўлжалланган мустаҳкамликни таъминлаган ҳолда ип ўрайди. Кейин синтетик смола билан ишланиб, пресс остида шакл берилади. Ғоят мустаҳкам, эгилувчан ва сирғалувчан бу «ип» чанғи шундай тайёрланади.

АВАРИЯГА УЧРАМАЙДИГАН МАШИНА

Бундай ғаройиб машинанинг бамперлари олди ва орқа тарафидан кучли гидравлик амортизаторларга маҳкамлаб қўйилган. Машина тезлиги соатига 50 километрга етди, дегунча ҳалиги бамперлар машинанинг олд ва орқа томонидан олдинга ирғиб чиқади. Ҳаракат вақтида машиналар орасидаги масофа ўнлаб метр эканлиги ҳисобга олинса, бу бамперлар ҳеч ҳалақит бермайди. Аммо улар туфайли соатига 80 километр тезликда кетаётган машина бирор тўсиққа урилганида ҳам омон қолади.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

ТАНИ БОШҚА ДАРД БИЛМАС

Ҳурматли редакция! Чилонзор районидаги Пекин ва Бердақ номли кўчаларда ҳозир мингдан ортиқ оила истиқомат қилади. Иссиқ жонда иситма бўлмай иложи йўқ. Доим бўлмаса ҳам бу ерда яшовчи хонадон аъзолари врачлар ёрдамига муҳтож бўлиб қолишади. Бировнинг иситмаси кўтарилади, баъзиларнинг тезда туғруқхонага етказиш лозим бўлади. Хўш бундай вақтларда врачни ёки «тез ёрдам»ни қандай чақириш мумкин?

Аммо шу муаммо маҳалла аҳолисини кўпдан буён қийнаб келмоқда. Маҳаллада биронта ҳам телефон-автомат йўқ. Бундай зарур пайтларда «Волгоград» кўчасига ёки бошқа марказий кўчаларга югуриш керак. Бу ерга вақт сарфлаб, то телефон орқали воқеани врачга ёки «тез ёрдам» станциясига етказгунча, кўнгилсиз воқеа содир бўлиши мумкин. Шундай воқеаларнинг гувоҳи бўлишга ҳам тўғри келди.

Маҳалла активлари ана шуни ҳисобга олиб, район ижроия комитетига телефон-автомат ўрнатиб беришни сўраб мурожаат қилишди. Тўғри, район ижроия комитети раҳбарлари талабимизга жавобан шу йил июнь ойида 1299 сонли буйруқ чиқарди. Лекин район телефон станциясининг бошлиғи Арбузов бу буйруқни назар-писанд қилмай «қаерга бориб арз қилсангиз, қилаверинг лекин бу кўчага телефон ўрнатиб бермаймиз», деб ўжарлик қилаяпти.

Қизиқ, районда баъзи эҳтиёжи бўлмаган жойларга автомат-телефон ўрнатилади-ю, нега кўпчилик манфаати учун қилинадиган ишга бундай совуққонлик билан қаралади?

Н. ЗИЕВУТДИНОВ,
пенсионер.

Редакциядан: ўртоқ Зиёвутдинов саволингиз жуда тўғри. Лекин Танаси бошқа дард билмайди, деб шуни айтади-да. Маҳаллада телефон-автомат ўрнатишнинг бир «йўли» бор: Кўпчилик бўлиб телефон станциясининг бошлиғи Арбузовни шу маҳаллага кўчириб олиб келиш керак-да, иситмаси чиқиб, врач ёрдамига муҳтож бўлгунча кутиш керак. Ана шунда телефон аппарати ўрнатилса ажаб эмас!

КОЛХОЗ КЛУБИ

Ленин номли колхознинг клуби бундан икки-уч йил олдин қаровсиз ҳолда ётарди. Кўпчиликдан қуён қочиб қутилмас, деганларидек, маданият ўчоғи жонкуярлар кучи билан қайта тикланди. Бунда Чирчиқ шаҳридаги химия комбинати ишчиларининг ёрдами катта бўлди.

Ҳозир клуб ўзгача чирой касб этган. Хоналар дид билан безатилган. Колхоз ветеранларининг фото суратлари кўзга ташланади. Қизил бурчакда газета-журналларнинг янги сонларини олиб ўқишингиз, шахмат-шашка ўйнашингиз мумкин. Ёшлар билим ўчоғидан бадиий ва қишлоқ хўжалигига доир китобларни олиб ўқишади.

Клуб ёнида фельдшерлик пункти ҳам ишлаб турибди. Беморлар дастлабки тиббий ёрдамни шу ердан олишлари мумкин.

300 кишилик бу ҳашаматли клубда ҳар куни колхозчилар учун кинофильмлар кўрсатилади. Клуб ҳақиқатан ҳам партиявий-сиёсий ишларни пропаганда қилиш марказига айланган.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
Ўрта Чирчиқ райони.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Г· 1695. ИНДЕКС — 64697. Р— 02664